

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 157

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, május 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Kardpárbaj Tisza és Rakovszky között.
- Mellőzött kultúregylet.
- Ujabb pör a Csávossy milliókért.
- Kutyakorbácsos nevelt inasok.
- Isme-tlen evangelium.
- Vita a katonai becsületbiróságról.
- Katonák a vasut mentén?
- Tarkaságok.

A miniszterelnök párbaja.

Arad, május 19.

A miniszterelnök ma párbajt vívott Rakovszky Istvánnal. Az eset, a mely egyébként a sebesülésekben könnyű nyomot hagyott maga után, bizonyára nem megy el a multba a nélkül, hogy az ellenzék részéről újra bizonyos morál-leckéket ne fűzzenek hozzá. Hogy a törvényt, a mely a párbajt tiltja, büntetni való cselekménynek bélyegzi, a miniszterelnök sérti meg, a kinek pedig legjobban kell tisztelni a törvényt. Lehet-e tehát tisztelni, respektálni törvényt ebben az országban?

Bizonyos, hogy mi, az egyszerű polgárok, a kiknek semmi okunk sincsen arra, hogy a párbaj-kodexért rajongjunk, azt érinthetetlen szentségnek tekintsük, — mi tartanók a leg-szimpatikusabbnak, ha a mostanihoz hasonló esetekben a miniszterelnök kijelentené: nem érzi a szükségét annak, hogy a becsülete érintetlenségét akárminő támadással szemben fegy-

verrel megvédje. Tisza István gróf közéleti multja nem ismeretlen valami; ha van valaki, a kit az adottszó, a férfias eljárás, a cselekvésmód korrektsége, a politikusnál szinte szokatlan őszinteség tekintetében kifogás nem érhet, aki gentleman nemcsak a szónak lovagias értelmében, hanem úgy, ahogy ezt a szót a leg-szigorubb jellembírálat magyarázhatja: akkor ez Tisza István gróf. A miniszterelnöknek egy ily kijelentése egy csapással nagyot ütne a lovagiaskodáson; hiszen, ha a miniszterelnök, Tisza István gróf felülállhat az avult párbajkodex rendelkezésein, ha becsülete megtámadtatásának esetében a maga önértékét állíthatná föl bírának, meg legfőleg az igazságszolgáltatást ott, ahol a megtorlás szüksége mutatkozik, akkor ezt a példát nyugodtan követhetné minden polgár, akibe léha emberek belekötnek, akit ittás gavallérok inzultálnak, vagy akit egyéb módon kényszerít ma a társadalmi felfogás, hogy izlése és akarata ellen lovagiaskodjék.

Sajnos, ez nem képzelhető el, — legkevésbé Magyarországon és itt is legkevésbé ma. Hiszen az esetek, a melyeknél a miniszterelnököt újra meg újra párbajba kényszerítik, mind a politikai térről társadalmi mezőkre átvitt hajszának részei. A politikai harcban letörött, erejét és tekintélyét vesztett ellenzék ép a lovagias szabályok elháríthatatlan parancsait

használja föl arra, hogy a miniszterelnökkel szemben bizonyos hatalmat, egy kis kellemetlenkedő erőt érvényesítsen. Hühót csaptak abból, hogy a miniszterelnöknek becsületbiróság elé kell menni, hogy generálisok ítélete alá kell vetni a fejét, — amikor ezt a tagadhatatlanul viszás jelenséget ők provokálták. Elképzelhető tehát, milyen országos láрма, milyen kiélvezhetetlen mocskolódás lenne abból, ha a miniszterelnök azt mondaná: „Én nem párbajozom, mert azt a törvény tiltja és mert a becsületesem nem szorul arra, hogy verekedjem miatta.“

Meg kell azonban figyelni, hogy azok, akik ma a demokráciával, a polgári radikalizmussal kacérkodnak (sőt azok is, akik szinte benne vannak) milyen lelki gyönyörűséggel csinálják és nézik azokat a támadásokat, a melyekkel a miniszterelnököt a vívóterembe idezhetik. A középkori hagyományok ellen harcolnak, párbajjellenes ligákban tömörülnek, — de a személyi harc, a gyűlölködés azért mégis arra viszi őket, hogy a középkori hagyományokat használják ki apró fegyverekül, a mikor az érveknek, a meggyőzésnek fegyvereit elkoptatták, sőt el is dobták. A miniszterelnöknek fontosabb dolga lenne, mint az, hogy vívóteremben és becsületbiróságok előtt töltsze az idejét, a miniszterelnöknek tényleg nem lenne szabad meg-

Ligeti emlék.

Írta: Vajda Ernő.

A városligetben, ahol délutánoként sűrű por szállt fel a mulatozók lába alól és ahol este színes lángok gyultak, amelyeknek fényénél színezüst ragyogásban csillantak meg a porral borított, szomorú falevelek, itt a ringlispilek és hajóhinták zsvajgó lármajától egy kissé távolabb, gyümölcsárús és cukros bódék mentén, a gyors fotografusok közvetlen-közelségében állott a sorsmasina. Gyönyörűséges volt, egyedüli és pár nélkül való az egész ligetben.

Rojtos szőnyeggel borított, alacsony dobogón hosszukás, magas és keskeny állvány emelkedett, olyanforma, mint egy lábára állított, csipkés, aranyveretű gyermekkoporsó, de még annál is szebb, oh, bizony, százzorta, ezerszerte szebb. A háta mögé nem lehetett látni, mert kétoldalt remek sárga és zöld vászonfüggönyök tartóztatták fel a kíváncsi pillantást, hanem az eleje... annak ragyogásán elveszett a szem. Középtűt egy nagy, villogó tükrök ékeskedett, körülötte, mint drágakő körül a gyöngyfoglalat, csupa kerek, metszett, kicsit részatosan fektetett apró tükrök. Aki belenézett a sorsmasina elejébe, százzoroson látta meg benne a maga szépséges ábrázatát. Hanem mégis a tükrökön túl következett még csak az igazi szép.

Csillogó fejű, pici kis aranyzókkal kékpek voltak odaszógezve a sorsmasina elején a

tükrök köré. Igazi fényképek: kerekpéjú bokorugró, rengőszoknyájú, hosszú hajfonatos fiatal hajadonok: structollas kalapu, uszályos ruhás smukkal telerakott nagyuri dámák; virgóniás, bajonétos, peckes kiállású káplár hadfiak; panyókára vetett mentéjű, hosszukardos, mikulásbajuszu örmesterek és tengerész uniformisban avagy nyakigérő sporttrikóban feszítő, csapzott-haju daliás léghintás legények.

Mind e szemek kápráztató, lelkét andalító gyönyörűségeken túl pedig vakító ragyogású, gömbölyű ércsengők szegélyezték sűrűn köröskörül a sorsmasinát. A csengőkben belül láthatatlan ütőszerkezet vert és a csengők szakadatlanul és szünet nélkül csilingeltek, váltakozva vékonyan meg vastagabb zengéssel, akár csak a vasúti csengők a csendes, magányos állomásokon.

Akinek pedig még ez sem volt elég, annak a számára piros, meg kék szalagcsokorral csomóba kötve lengő árvalányhaj-bokrékák meredeznek a sorsmasina tetején, az árvalányhaj-bokrétákat valami ármányos mechanizmus ingatta folytonosan jobbra meg balra és a hajladoszó bokréta közöt ott ült, egy kissé magasabban, cifrára kipingált, vízszintes farudacsakán, a sorsmasina intező szelleme, a százesztendőcsodapapagály.

A százesztendőcsodapapagálynak fakópiros volt a lába, a tollazata gyöngyházszerű, a nyaka vörös és ráncos, mint a pulyka tokája, a tarkóján smaragdzöld ritkás bőbita ágaskodott. Körbehajló csőrének törött volt

a vége, de azért hiba nélkül tudta kihuzni vele a skatulyából a zöld, sárga papírdarabokat, amelyeket Rák anyó a közelébe tolt.

Jobbfelől állottak a zöldszínű borítékok, balfelől a zargák. Rák anyó a sorsmasina belsejében kuporgott egy magas ülőszármolyon, a százesztendőcsodapapagály mögött. Rák anyónak fodros, régi, recés főkötője volt, valamikor tulpiros, most már viharvörösbarna, nagykendő a vállán, sárga viaszarcán árkos, mély barázdák, foltos halántéka körül szarkalábak-szarkalábak mellett. Mindig könyes, hunyorgó szemlein teknősbékafozlású kerek okularé. Reszkető kezei mindig rejtve voltak, a sorsmasina belsejében mo'ozognak, simitgatták, rendezgették a zöldszínű és sárga sorsborítékokat. A zöldszínű borítékban leányok jövendője, a sárgaszínűben legényeknek sorsa.

Hogy ha jött egy fiatal cselédleány, lopva és sietve gyorsan körülnézett pioulát nyomott Rák anyó kezébe. Rák anyó megsimította a papagály tollát és fogatlan szája lekkan sipította:

— Százesztendőcsodapapagály, huzd ki a szépséges leányzónak sorsát, eljövendőjövendőbeljét.

A százesztendőcsodapapagály élzen fölrikoltott, jobbra nézett, balra nézett, aztán megint jobbra fordult, keresgélt a skatulyában és gyorsan kirántott egy zöldszínű borítékokat.

sérteni a párbajt tiltó törvényt, — de ez csak olyan országban történhetik, a hol a politikai harcot csak a politikai elvek és nem a személyek ellen folytatják és a hol a becsület — a miniszterelnök ép úgy, mint az utolsó polgár, — az emberek gondolkodásában több tiszteletet kap, több védelemben részesül, sem hogy annak párbajra, lovagiaskodásra szüksége lenne. Sajnos, ettől messze vagyunk; a míg a becsület-szabályokat politikai fegyverül ki lehet használni, addig sohase érjük el.

Mellőzött kulturegylet.

(Helyrehozott tévedés. — A Képzőtársulat helye a kulturpalotában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 19.

Nem jelentkeztek az osztozkodásnál, tehát nem kaptak...

Ez nem birtokfelosztási, vagy más örökség egyezségi megállapítás, hanem — kultura. Tudniillik van Aradon egy társulat, amely miként a Kölcsey Egyesület az irodalmat, a filharmonikusok a zenét propagálják, úgy akarja, sajnos, szerény anyagi eszközeinek megfelelően több szerénységgel, mint erővel, a képzőművészetet megszerettetni és a magyar piktoroknak, szobrászoknak néha-napján egy kis kegyeret juttatni. Ez az egyesület, azt mondták ma a kulturpalota felügyelő-bizottság ülésén, azért jutott a testvérei mellett mostoha sorsba és ezért róttak ki rá, most amikor képzőművészetet akar rendezni a kulturpalotában napi tíz korona terembért, mert nem emelte fel a szavát, úgy mint az irodalmi és zenei egyesület, noha ezekkel teljesen egyenrangú kulturfeladatai vannak.

Nagyon szép, hogy a felügyelő-bizottság ezt elismerte és nem intézte el tisztán admi-

nisztratív szempontból az egyesületnek azt a kérelmét, hogy engedje el a terembért, mert különben igazán fura helyzetbe kerülne a város azzal az egyszerű polgárral szemben, aki azt kérdezné, vajon miért is épült az a fényes palota, ha olyan eminens közművelődési egyesület, mint a Képző Egyesület, olyan eminenter kultúrcélra mint egy képzőiskola, nem kaphat abban helyiséget.

Nagyon helyesen tette a bizottság, hogy a szűk, fiskális korlátok közül kimenekült és azt az elvi határozatot hozta meg, hogy a Képző Egyesület részére évente három kiállítási ciklus esetén ingyen helyiséget biztosít. Tette pedig azzal a bölcs korlátozással, hogy az egyesület részéről programot akar előbb látni, mert nem hajlandó a képzőiskolák művészi nivója helyett közönséges üzleti kiállításra tőnni és tette azzal az okos lokálpatriázmussal, hogy a helybeli művészeket, ha csak egy kis mértékben is támogassa, a nem nivósabb és értékesebb külső invázióval szemben.

A felügyelő bizottság mai ülésén az elkésztett jelentkező Képző- és Iparművészeti Egyesületnek is kiszabta a maga részét a palotából, osztályrészben részesítette.

A társulat ugyanis kollektív kiállítást akar rendezni Endre Béla, hódmezővásárhelyi festő munkáiból és mikor erre a célra elkérte a felügyelő-bizottság elnökétől a kulturpalota kistermét, Varjassy Lajos polgármester, napi tíz koronában szabta meg az árát. Az egyesület a bizottsághoz apellált és ingyen termet kért. A polgármester távollétében Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülést a bizottság, ahol Farkas József dr. előadó azt javasolta, hogy mérsékeljék a díjat öt koronára.

— Valljuk be őszintén — mondtotta Stauber József — ez nem szégyen, mert országos törvényalkotások alkalmával is megtörténik, valljuk be, hogy mikor a bértarifát készítettük, megfélemlítettünk a Képző- és Iparművészeti társulatról. Ez az egyesület egyik legfontosabb kultúrtenyezője a városnak, mert egyedül terjeszti és ébreszti a művészetek szeretetét. Ezt a

város is elismerte számtalan alkalommal. Arra az elvi álláspontra kell helyezkednünk, hogy úgy, mint a Kölcsey-egylet nem fizet a teremért a felolvasásai alkalmából, úgy a Képző-egyletnek is átengedendő a megfelelő helyiség bizonyos számú kiállítási ciklus rendezésére. Az egyesület kulturát ad, de nem kap semmit sem a várostól. (Helyeslés.)

Az elnök bejelentette, hogy a polgármester azért ragaszkodik a díj fizetéséhez, mert fél a precedenstől és különben is csak a közgyűlés engedhet el díjakat.

— Ez nem áll, mert a szabályzat a felügyelő bizottságot hatalmazza fel — mondotta Schill József. — Csakugyan hiba történt a tarifa készítésénél, amelyet jóvá kell tenni és most elvileg el kell határoznunk, hogy az egyesület épen olyan elbánásba részesül mint a Kölcsey, vagy Filharmonikusok egylete. Ezt a szabályzatban pótlólag ki kell tüntetni, javaslom, hogy engedélyezzünk három kiállítási ciklust díjmentesen, de visszavonásig. Erre azért fektetnek súlyt, mert meg kell akadályoznunk az olyan idegen inváziót, amely művészeti irány leple alatt, esetleg a mi izlésünkkel ellenkezően üzleti érdekeket csempész be és védőnk kell az aradiakat is.

A bizottság Fényes Dezső felszólalása után elfogadta ezt az indítványt és kimondotta, hogy a kistermet most díjtalanul átengedi, átír a Képző egyletnek és megkeresi, hogy egy beadványban jelölje meg melyek a kívánságai, miként akarja a kiállításokat rendezni.

Az aradi tanítók segélyegylete mesze délutánokat rendez a palota nagytermében a gyermekeknek 20 filléres beléptdíj mellett. Kéri ingyen a nagytermet. A kérést nem teljesítették csak 20 százalékos árengedményt adott a bizottság.

A bizottság köszönetet mondott Csillag Imrének több nagyértékű, első kiadású könyvajándékáért, Capdebó Géza tábornoknak, amiért közbenjárt, hogy Cárán Gyula ezer kötetes turista könyvtárát és Edvi Illés Aladár festette képét átengedte, az adományozónak nagylelkű ajándékrét.

A leányzó elpirulva dugta kezkenője alá, sietve tovább ment, csak jó messze merte elővenni újra. Forgatta, nézegette, végre mérészen föltépte: benne volt egy szép planéta csupa jó jövendőséggel, sorsjegynyeménnyel, ékes versben írva. Tízszor is végigolvasta, huszszor is végigbetűzte az utolsó öt sort:

Ha bánati vannak is most, hallgasson a szóra,
Őn boldog lesz, nincs mesze már azon boldog óra,
Melyben Őn hű kedvesével tér majd nyugovóra,
És hogy kit szánt hű férjének a sors titkos útja,
Megtudja Őn, ha szeméit e képen nyugtatja.

És a borítékban csakugyan ott volt a kép, nem valami kitalált mázsolmány, hanem igazi fénykép, csodafénykép: peckes kiállítású káplár hadfi, hosszukardos huszárörrmester, anájdig kereskedősegéd, vagy daliás hintáslegény.

A papagály sikított, az árvalányhaj-bokréták repülve lengettek, a sorsmasina titokzatos csengői szünet nélkül csilingeltek és Rák anyó fáradhatatlanul rikácsolta:

— Tessék, tessék, urak, urfiak, válogatott cigánylegények, szépséges leányzók, tessék, tessék, itt a sorsmasina, a csalhatatlan sorsmasina, itt a csodapapagály, tiz krajcárért kihuzza mindenkinek jövendő sorsát és eljövendő jövendőbelijét!

Es jöttek végnélküli szines láncba fonódva, jöttek szépséges leányzók, ringó járásu, pántlikás parasztszelédek, nagytollas szakácsnők, uszályos szobaleányok, jöttek urak és urfiak, bakák és civilek, valamennyien félénken, elfogódva és szemérmesen, mélységesen megdöbbenve önön merészségükön, amelyvel jövendő

sorsukat megkérdezni merték, jöttek, mint egy tovahuzódó parasztpántlika elszórt virágja, elsurrantak a sorsmasina előtt, sárga és zöld borítékokat ragadva boldogan magukkal.

A kegyelmes ur pedig ott állt már vagy egy órája, szemben a sorsmasinával; állott egy gesztenyefa homályában, a mohos törzsnek nekidőlve és nézte a jövendőbelijére kíváncsi naiv aradatot, nézte Rák anyót, nézte a szépségtendős csodapapagályt és nézte a sorsmasinát.

A kegyelmes ur a klubban ebédelt, mint rendesen, de ma sehogyssem izlett az ebéd, ebéd után aludni akart, de nem tudott, kártyázni ült le, elszórakozott és vesztett lapokat akart olvasni, unalmasnak találta, jünta a pletykázást, unta a politikát, a kegyelmes urnak a rossz napja volt. Arra gondolt, hogy hazamegy, de nem tudta volna, mit csináljon egyedül, délután, az üres legénylakásban. A kegyelmes ur kikocsizott a liget felé, a fasorban hátrahagyta a kocsiját és gyalog indult neki egy örvénynek, amelyet nem is mert és amelyen mégis mintha járt volna, valamikor.

Anélkül, hogy akarta, hogy tudta volna, valami különös hangszivajt követett, amely kuszán és tompán zsongott felé valahonnét messziről az ágakon át. A fák közül egyszerre és átmenet nélkül poros utak kereszteződéséhez bukkant ki, tarka színezetű kavargottak előtte és ezerféle hang zürzavaros összevisszasága örvénylett a léghen. Cintányérok csörrentek, trombiták riadtak, ke-replők pörögtek, sipók sivitottak, zengtek a zongoraverkük és rekedthangu kikiallók erő-

ködtek a bódék előtt, amelyeknek bejárása fölött rengeteg zászlók lobogtak alá. A falakon iszonyatos képek rémitettek, hullámozó tengeri kigyók gyűrűzték át a tizenhat éves és négyháznegyvenhét fontos óriás hölgyek fatörznyi derekát, fantasztikus tolliszög, tetovált indiánusok eleven kigyókat ropogtattak villogó fogaik között, egy titokzatos feketebar-szony függöny előtt rejtélyes csontváz integertt hívogatóan csontkarjaival, tömzsi törpék ingatták magas álkányokon koravén fejüket és a panoptikum előcsarnokában egy üvegcsék-rényben félelmetesen csapkodott halfarkával a Szép Meluzina, a viaszból formált haltestű nő.

A kegyelmes ur fölrettenten és riadtan menekült e víziók közül, belesodródott a tömegbe, pajkos suhanok a fülébe kereplöztek, vidám lányok a szemébe kacagtak, megtaposták és összeszorogtatták, végre keresztültört rajtuk, átért az utolsó végére és szinte futva menekült egy csöndesebb mellékut felé. Menekült, mert mind e kuszaság kábitotta, riasztották a recsegő hangok, de belül mintha valami régi emlék akart volna feltöredezni. A kegyelmes ur elgondolkodva figyelte önmagát, nem haragudott a lökdösésekért és egészen elmerülten támaszkodott a gesztenyefának szembe a sorsmasinával.

Esteledett. Rák anyó éles fényű és átható szagu lángot lobbantott fel egy pléhedényből kigyuló görbe cső végén. A sorsmasina körül fényávot font a láng, de a fák már a sötétbe veszttek, az ágak csipkék közt távoli szines lángok rejtelmes visszfénye ringott, zene és kiabálás, az egész kaotikus hangzavar a távolba

Vita a katonai becsületbiróságról.

(A delegáció ülése. — A hadügyi költségvetés tárgyalása.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 19.

A magyar delegáció ma délelőtt folytatta ülését, amelyen a hadügyi költségvetés volt napirenden. Féltenegykor nyitotta meg az ülést Zichy Ágost gróf elnök. A napirendhez elsőnek Apponyi Albert gróf szólott és formai szempontból tett megjegyzéseket.

A hadügyi bizottság jelentése van soren. A póthitelről szólva helyesli az előadó erélyes hangját és fölemlíti, hogy a póthitel nagyobb, mint az a költségvetésből kivethető. A póthitek azért növekednek oly nagyra, mert a hadvezetőség nincs tisztában szükségleteivel. A hadügyi vezetőség rendes kiadásokra 483.000.000 koronát kér, 1912 vel szemben 84 millió koronával többet. Rendkívüli szükségletekkel együtt a kiadások 576 milliót tesznek ki. Ehhez járul még a tengerészet költségvetése 172 millióval, kimutatja, hogy ezzel szemben csökkenésről szó sem lehet. Megdöbbenéssel kéri, bírja e még ez az ország továbbra is ezeket a terheket. Pozitív szám adatokkal bizonyítja, hogy az ország pénzügyi összeroppadás előtt áll. A katonai terhek nem oszlanak meg egyenletesen. A közelmult válságok idején a magyarság megbízhatónak bizonyult, ezt honorálják is illetékes helyen, de a magyarság érdekeit nem veszik tekintetbe. Attér arra, hogy közgazdasági téren milyen szomorúan állunk, hiszen természeti kincseinket sem tudjuk kihasználni. A legelőtöbb kulturális, közgazdasági, rendészeti, közegészségügyi szükségleteket meg kell tagadni az országnak a hadügyi kiadások miatt. Költségvetésünk máris erőnk túlfeszítettségét jelenti, egészében az összeroppadás színtomáit mutatja. Ezzal szemben figyelembe kellene venni Chorin Ferenc szavait; a szükségletek beszerzését hosszabb időre kellene becsúsztatni.

Olaszország nyolc év alatt végzi azt a beruházást, amát mi öt év alatt hajszoltunk végig. Hiába fejlesztjük a védelmet: ha ez pénzügyi összeroppadásunkat idézi elő, nem érünk vele semmit. Félő, hogy az állandó feszültségben éppen akkor törnek meg erőnk, amikor a kri- zis beáll. Attér annak a fejtegetésére, hogy

milyen ellenszolgáltatásokat kapunk a hadügyi erőfeszítésekért.

Helyesli Chorin eszméjét, hogy Erdély határát meg kell védeni. Csodálja, hogy ezzel a kérdéssel nem foglalkoznak. A román társadalom legutóbb is kimutatta, hogy ellenünk van. Az ottani Berzeviczyek és Heinrich Gusztávok ellenünk foglaltak állást. Ugy látszik, hogy nem akarnak törődni az ország egyes részeivel Olaszországgal is szövetségben vagyunk, de folyton erősítik határainkat Olaszország felé.

Beszéde végén Apponyi gróf azt fejtegeti, hogy az óriási hadügyi kiadásokkal szemben az ellenszolgálat semmi. A hadseregnek nincs semmi államnevelő hatása és a béke idején kizárólag a Gesamtmonarchie érdekeit szolgálja.

Okolicsányi László beszélt Apponyi után. Tulságos sötétnek látja azt a képet, amelyet Apponyi festett. A hadsereg szükségletei tényleg emelkedtek, de az ország megbirkózik velük. Elfogadja a költségvetést.

A délutáni ülést Zichy Ágost gróf elnök negyed ötkor nyitotta meg. Tamassy Árpád altábornagy a hadügyminiszter nevében válaszol Hadik János gróf tegnapi interpellációjára. Kijelenti, hogy a hadvezetőség által kiadott becsületügyi kommunikációra csak azért volt szükség, hogy bizonyos kétségeket eloszlasson. A tisztikar azt vallja, hogy személyes sértésekért minden lovagias férfi elégtétellel tartozik, ezért a becsületügyi eljárás módosításának a hadügyminiszter nem látja szükségét. Többek között esetekkel kapcsolatban a katonai becsületügyi választmány eljárását helytelennek tartották. Ezen eljárásnak megváltoztatása sem helyezhető kilátásba. Katonai személyek polgári becsületbiróságnak ezután sem vethetik magukat alá.

Rakovszky István interpellációjára azt feleli a hadügyminiszter, hogy a tisztizetéseket különösen az alsóbb rangfokozatokban nem tekinthetők kielégíthetőnek. Örömmel üdvözlöi, hogy a kérdéssel már az országos bizottság is foglalkozik, illetékes tényezők közt a kérdés megbeszélés tárgya, de arról, hogy a tárgyalások milyen stádiumban vannak, nincs módjában nyilatkozni.

Hadik János gróf nem veszi tudomásul a választ. Lehetségesnek tartja, hogy a katonai

becsületbiróság polgári egyéneket azok meghallgatása nélkül diszqualifikáljon. Kérdezi, hogy a polgári becsület, az uri becsület alábbvaló-e a tisztizetésnél? A polgári társadalom tagjait nem szabad lehetetlen helyzetbe hozni, mert becsületügyi kérdésekben az a fontos, hogy az elintézés kétoldalu legyen.

Rakovszky István utal a hadügyminiszter beismerésére, hogy a tisztizetés rendezésére szorul. Ez a beismerés nem kelthet megnyugvást, mert ehhez tettek és nem szavak kel- lenek.

Tudja, hogy az állam pénzügyi helyzete olyan, hogy takarékoskodni kell, de szomorú, hogy itt kívánnak takarékoskodni, ahol nem lehet és nem szabad. Ne vonjanak el milliókat a pártkassza céljaira, ami az államé, az maradjon az államé. A szegény tisztizetéstől ne vonják el a pénzt a pártkassza céljaira, mert az inkorrekt. A tisztizetékkel szemben tanúsított eljárás egyszerű „schmutzerel”, a tisztizetéseket egyenesen becsapások, amely ellen tiltakozik a jó érzés és becsületsértés. Választ kér a levonások kérdésében. A miniszter választát nem veszi tudomásul.

A többség ezután mind a két választ tudomásul veszi. Ezután következik a hadügyi költségvetés folytatása.

Teleszky János pénzügyminiszter Apponyi beszédére tesz néhány észrevételt. Oszítja Apponyinak azt a nézetét, hogy a véderőfejlesztésnél tekintettel kell lenni az ország gazdasági helyzetére és teherviselési képességére. Ezt a költségvetés megalkotásánál a legteljesebb mértékben figyelembe vették. A terhek mégis nagy mértékben terhelik az országot, de az európai általános fegyverkezés elől elzárkózni nem lehetett. Utal az általános fegyverkezésre és kifejti, hogy Magyarország exponált helyzetében nem maradhat vissza a fegyverkezéssel. A tisztizetés kérdésében nem látja indokolva a sürgős intézkedést, mert a megélhetési viszonyok nem rosszabbodtak, de javultak. A legutóbbi tisztizetésrendezés idején az ellenzék nem velt ily liberális állásponton, most is csak a kormány álláspontját kívánja véleménye szerint megnehezíteni. Apponyival

halkult, lágy álomzeneként szűrődve csak át egy mesebeli finom szítán, a nyári esthalmályn.

— Tessék, tessék, nagyságos ur, nincs itt már senki, tessék csak ide, bátran, bátran... — hangzott hirtelen a kegyelmes ur felé. Rák anyó régóta észrevette már az ókulárán át a félénken várakozó szemérmes jövendővarót.

A kegyelmes ur mosolygott, odament a sorsmasinához, gépiesen tett le egy pénzdarabot, de amikor a százesztendő esodapapagály egy sárgaszínű papirost nyújtott feléje, a kegyelmes ur hirtelen a zöld borítékokra mutatott és gúnyosan szólt Rák anyóhoz:

— Nekem abból adjon. Hiszen ugyis mindegy.

Rák anyó mereven ránézett és ekkor a kegyelmes urnak egy pillanatra úgy tetszett, mintha a két százesztendő jószág, asszony és papagály, esufondárosan nevetnének össze, a sorsmasina csengője pedig fogatlan vénasszonyos vihogást csilingelnének felé. Megborzongott, mint valami félénk gyermek, gyorsan elkaptja a papagály csőréből az új, zöldszínű borítékot és sietve elment.

Leült egy padra, egy gázlámpa acélos fénye alá, felbontotta a borítékot. A szíve érthetetlenül dobogott, amíg végre elolvasta a vásári planétát, egész az utolsó sorokig:

És hogy kit szánt hü nejének a sors titkos utja. Megtudja Ön, ha szeméit e képen nyugtatja.

Kivette a képet, ránézett és folkacagott. Férfi arcépet várt a leánynak való zöldszínű borítékból, fináncot vagy fodrászlegényt. Valami különös tévedésből kettős fotográfia került a zöldszínű borítékba.

Egy karcsu fiatal ember, régies kockás ruha rajta, amelyet vagy harminc esztendővel ezelőtt hordottak a pénzetlen és mégis kacskás ifju leventék, balkezeben gombos, vékony sétatálca, jobbja pedig karba fűzve egy fiatal leánnyal, párjával a képen. A leánykán pöttyös, babos nyári perkal, boglyas hajfűrtein szalaggal lekötött nagy, széles florentin szalmakalap, a szalagszokor széle lebaggyan egészen gömbölyű íves kis vállig.

A kegyelmes ur rámeredt a képre, fölkelte és sétára indult a néptelen uton. Minden lámpa alatt megállt, óvatosan elővette a képet, lopva megsejmelte, újra eítette, megint csak kivette. Régi emlék ódon dallam-zugott fel lelkében. Ki lehet, kicsoda ez az okos arcu, merész vékony ifju, ki lehet ez a mosolygós, drága leánygyermek? Valami vonzza hozzája, mintha gyermekei lennének, mintha a régi ifju ő maga lenne régen, fiatal korában...

És a kegyelmes ur fölujjongott. Régen nem érzett fiatalos frissesség áradt szét benne. Hiszen ő az, ő az! Ő járt itt réges-réges-régen egy babosruhás, szalmakalapos fiatal leánnyal, a régi ligetben, a régi zsvájban, a régi tolongásban. Ők utaztak együtt a régi barlangvasuton, ők nézték meg együtt a tengeri kigyót, óriási hölgyet, a haltestű asszonyt, ők mentek be ketten a vászonbódéba, állottak mosolygós, bizakodó arccal a gyorsfotografus ijesztő masinája elé. Félóra multával kellett volna a kész fényképért vissza mennünk újra. És ők... de hisz visszamentek... vagy tán mégse mentek, összevesztek közben... nem emlékszik, sehogy sem emlékszik. Mert ha visszamentek, hogyha elvitték a

képet, hogy maradt az ott hát mégis, hol hányódott, hol vetődött, hogy került a fényképezészek ayakán maradt, krajcárkert összevásárolt ócska gyorsfotográfiaik közé, bele a sorsmasinába?

Nem tudott rá visszaemlékezni. Sem a mérvre, sem a lányra, sem az egész nyári városligeti régi szerelemre. És ahogy most újra utoljára megnézte a képet, nem emlékezett többé már az ifjura sem. Talán nem is ő volt. Nem ismert magára.

A kegyelmes ur lecsüggött kezében tartotta a régi képet, amelyet előbe hajított az ostoba sorsmasina, a kép valakinek a sorsa volt valamikor régen és a kegyelmes ur már azt sem tudta, az ő sorsa volt-e ez a sorsa volt valamikor régen és a kegyelmes ur már azt sem tudta, az ő sorsa volt-e ez a sors, vagy valaki másé. Ha az övé volt, nem teljesedett, elmúlt, mint egy nyári álom és nem maradt belőle más, csak néhány átfutó emlék, amelyről már az sem bizonyos, álmódta-e az ember, avagy végig élte. És ha nem az ő sorsa volt?... valamerről harmonikaszó hangzott, szentimentális dallam, szerelmes legény-játszhatta egy padon szerelmes leánynak.

A kegyelmes ur ingerülten eltörte a régi kemény képet, darabjait a bokrok közé hajította és elindult a kocsját megkeresni. A hogy sietve lépdelt, dobbantó lépései alól halkán, de érthetően verődött füléig a zökögő ritmus:

Ha bánati vannak is most, hallgasson a szóra, Ön boldog lesz, nincs már messze azon boldog óra, Melyben Ön hü kedvesével tér majd nyugovóra. És hogy kit szánt hü nejének a sors titkos utja, Megtudja Ön, ha szeméit e képen nyugtatja.

szemben azt bizonyítja, hogy nem oly sötét a gazdasági helyzet, mint aminőnek Apponyi festette. Elősméri, hogy a hadügyi kiadások nagy összegeket vonnak el, de a költségvetés mutatja, hogy kulturális célokra adott összegekben is nagy az emelkedés. Kéri a költségvetés elfogadását.

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy legközelebb a kérdés tisztázására újból felszólal.

Rakovszky István a pénzügyminiszternek arra a megjegyzésére válaszolt, amely szerint az ellenzék csak a kormánynak akar nehézséget okozni. Ő elsősorban a tisztek érdekében szólal fel, de mint ellenzéki, őszintén bevallja, hogy a kormánynak szívesen okoz nehézségeket. A közös hadügyminiszter elismeri, hogy a kérdést rendezni kell, az indokolás tehát felesleges.

Tamássy altábornagy válaszol Krobotin nevében. Kijelenti, hogy a tiszti fizetési levonások csak törvényszerűen történnek.

Teleszky pénzügyminiszter konstatálni kívánja, hogy a hadügyminiszter álláspontja nem ellentétes az övével.

Vázsonyi Vilmos a párbajt és a katonai becsületügyi eljárást teszi szóvá.

Tisza István gróf szólalt fel ezután. A pénzügyi helyzet valóban nem a legjobb és sajnálattal konstatálja, hogy két inséges év után még inségesebbnek nézünk elébe. Elismeri, hogy a hadügyminiszter hozzáértéssel intézi tárcája ügyeit, de a kormánynak feladata, hogy a kívánalmakat a lehetőségnek megfelelően eszköztálja. Vannak feltétlenül szükséges követelések, amelyeket teljesíteni kell, de viszont vannak olyanok, amelyeket bármennyire sajnálja, de nem lehet teljesíteni. Azonban a magyar kormány és a hadügyminiszter között ezek miatt nem lehet személyes ellentétet támasztani. Romániát illetőleg kijelenti, hogy még ha meg is erősítenék a kerületi határokat, senki sem vonhatna ebből következtetést arra, mintha animozitás vezetne bennünket Romániával szemben.

A legutóbbi becsületbírósi ügyekre vonatkozólag kijelenti, hogy véleménye szerint az, aki sért, elégtételt adni köteles, ez a lovagiaság első szabálya. Arra senkit sem lehet kényszeríteni, hogy magát feltétlenül alávesse az ugynevezett lovagiasági szabályoknak. Itt csak bizonyos társadalmi kényszerről lehet szó. A kérdés az illetékes fórum-e ilyen ügyek eldöntésére a katonaság. Véleménye szerint a hadsereg és a polgári felfogás közt eltérés nincs, a hadsereg tehát nem egyoldalulag ítél, hanem az általános felfogás értelmében dönt.

Hadik János gróf: De miért ítélhet csak a katona. (Mozgás.)

Tisza István gróf: Esetleg majd erre is kitérek. Utal arra, hogy a hadsereg körében vannak szervezetek, amelyek kizárólag csak becsületügyekkel foglalkoznak. Neki, fájdalom, igen nagy praxisa van becsületügyekben és konstatálhatja, hogy a pártpolitika lovagias ügyekből sem tudja magát kivonni. Érthető, hogy ezekben is illetékes becsületügyi fórumok legyenek irányadók.

Andrássy Gyula gróf: Mi köze a hadseregnek a politikához?

Tisza István: A politikához nincs köze, de becsületügyekben nem lehet politika. (Mozgás.)

Hadik János gróf fenntartja, hogy legnagyobb sérelem az, hogy katona állapítja meg, mikor tartozik verekedni egy képviselő s mikor nem. Hivatkozik az Ugron—Uzelac esetre, mikor a Ház kimondta, hogy Ugron mentelmi jogát Uzelac megsértette. Vannak képviselők, akik nem látogatnak minden reggel a vivoté-

rembe, mint a miniszterelnök ur és minden délután nem lövöldöznek célba, mint a miniszterelnök ur, hanem egész életüket tudományos és hasznos polgári munkának szentelik. Katonaságot a miniszterelnök vitt be a politikába, hogy hatalmi céljait elősegítse. De nem elég neki a palotaórság, az egész hadsereget mozgósítja.

Tisza István gróf: Nem akarok polemikába bocsátkozni az előttem szóló igen tisztelt bizottsági tag urral . . .

Hadik (felugrik): Miért nem?

Tisza: Semmi különösebb okom nincs erre s az idő előrehaladt. Megismétli, hogy megnyugvással veszi tudomásul a hadvezetőség álláspontját becsületügyekben.

Rakovszky kéri, hogy beszédét holnap mondhasse el. A delegáció ezután elhatározta, hogy holnap délelőtt tíz órakor a hadügyi és a tengerészeti költségvetés tárgyalását folytatja.

SPORT.

+ Országos Athletikai viadal Aradon. Vasárnap délután tartja az Aradi Torna Egyesület szezonnitató országos atletikai viadalát, melyen csak vidéki egyesületek vehetnek részt. Ez a verseny lesz a délmagyarországi pályaversenyek megnyitója is és kezdetét veszi a nemes versengés, egyes számok eredményei körülbelül tiszta képét fogják adni a június hó 1-én rendezendő bajnokságok sorsára nézve, hogy melyik egyesület számíthat a babérokra s hogy melyik athléta lesz délmagyarországi kerület ez évi bajnoka. Tegnap este zárta be az ATE. igazgatósága a nevezéseket, mely számtáson felül sikerült. Nevezett a székesfehérvári TE., Temesvári AK., Szegedi AK., Nagykikindai AK., Ujvidéki AK. és az Aradi „Toldi” Athletikai Klub. Így 10 versenyszámon 69 athléta vesz részt, köztük igen sok bajnok. Egyes számok előreláthatólag igen élvezetes küzdelmeket ígérnek, különösen a futó számok és a súlyemelés egyeni és csapatverseny. A rendezőség igyekeznék fog a tőle megszokott pontossággal, rendben és gyorsan megrendezni. Belépő-díj ülő hely 60 fillér, sport jegy 40 fillér, diákjegy 20 fillér. Külön program ára 20 fillér.

+ Távhajtás Szolnokról Aradra. Szolnokról jelentik: A Jásznagykunszolnokmegyei Urkocsisok Szövetkezete, mely tavaly a Budapest—Pozsony közti távhajtási versenyt rendezte, június 15—19. napjain Szolnok, Debrecen, Nagyvárad, Arad, Szarvas, Szolnok ut irányban 495 kilométeres távhajtási versenyt rendez. A verseny előkelő istállótulajdonosok és tenyésztők érdeklődését vonta magára, mert az ilyen távhajtás a legjobb próbája a tenyésztésnek. Az április 15-én lejárt első nevezési zárlat alkalmával jelentkezettek közül a május 15-iki nevezéskor állva maradt: Borbély György, Küffler Albert, özv. Szöllősy Ferencné, Windisch Lajos és Olasz Elemér egy-egy, a kengyeli ménes két fogattal. A versenyre utónevezéssel még 6—8 fogatot várnak, tehát a versenyben 12—14 fogat vesz részt. Hét tiszteletdíj lesz a nyertesek részére. Díjakat felajánlott újabban a nagyváradai és debreceni üggető-egyesület, Arad és Szolnok város és Kővér János szövetkezeti igazgatósági elnök. Az első díj 5000 korona. Kettős tétellel június 5-ig lehet nevezni Lippich István szövetkezeti titkárnál Szolnokon.

+ Aradváros ifjúsági bajnokságáért csütörtök délelőtt tíz órakor az Aradi Munkás Testedző Egylet ifjúsági „B” csapata méri össze erejét a Kazinczy-utcai polgári iskola legénységével. A mérkőzés, melyen egyenlő erők fognak egymás ellen küzdeni s így minden bizonnyal erős tempóban fog lefolyni, az Aradi Torna Egyesület óvartéri sporttelepén lesz megtartva, amennyiben az időjárás azt meg nem akadályozza.

„Ismeretlen evangélium.”

(György János dr. legújabb könyve.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 19.

Érdekes könyv jelent meg a napokban az aradi könyvpiacra. A kétfedelű könyv címe „Ismeretlen evangélium a kereszténység kitagadott Krisztusának hamisítatlan életéről és haláláról”.

Érdekes és különös a könyv már csak azért is, mert sehol, se a címlapon, se egyebütt a könyv szerzője nincs megnevezve. Ott, azon a helyen, ahol a szerző neve szokott állani, egy rövid megjegyzés áll:

Szerző nem tart fenn szerzői jogot, mert közérdekű igazságok magánérdekű korlátolását elvetendőnek tartja.

Ha már egyéb nem, ez a megjegyzés rámutat a szerzőre: ott áll a „Becsületes állam” és a „Hit és haladás” című műveken is, a melyek szerzője — György János dr.

A nagy tudású és valóban aszkétikus életű hittudós újabb munkája méltán számíthat érdeklődésre, heves támadásra és védő azonosításra.

A könyv az ugynevezett budhista evangéliummal foglalkozik, amelyről először egy Notovich nevű orosz teológus írt „La vie inconnue de Jesus-Christ” című francia nyelvű munkájában. Notovich különböző hindu könyvekben és iratokban fedezett fel olyan részleteket, amelyek Jézussal foglalkoznak s hosszas tanulmányainak eredményeként felállította azt a hipotézist, hogy Jézus életének azt a részét, 13 éves korától huszonkilenc éves koráig, amellyel az evangélisták csak szűkszavuan foglalkoznak mondván, hogy ez idő alatt József műhelyében foglalatzkodott — Indiában töltötte tanítással és tanulással.

E részleteket foglalja össze — amint a cím mondja, egy újabb, ismeretlen „evangéliumban” — György János dr. s Jézus indiai tartózkodásával sok olyan homályos bibliai helyet igyekszik magyarázni, amelyek eddig viták alapjául szolgáltak. E részletekkel magyarázza azokat a helyeket is, ahol a kánoni előadások a budha, lerahman, vagy zoroaszteri hittal érintkeznek, illetve cáfolják azokat. Mind ezt azonban kritikai szemmel teszi s könyve záró szavában koncedálja annak lehetőségét, hogy a budhista feljegyzések csak valamikor későbbben keletkeztek, akkor tudniillik, amikor a kereszténység terjedése következtében Indiában is tudomást szereztek Jézus életéről és munkásságáról.

A könyv egyik — talán legérdekesebb — fejezete Jézus elítélésével foglalkozik s szembe állítja az evangélisták előadását a budhista feljegyzésekkel. A két előadás homlokegyenest ellenkezik egymással, amennyiben a budhista előadás szerint a zsidó bírák úgy nyilatkoztak Pilátus előtt, hogy egy ártatlan elítélésének és a haramiák felmentésének nagy bűnét nem veszik lelkükre s amikor Pilátus mégis megmaradt elhatározása mellett, az irástudó vének megmosták kezeiket, mondván: „Mi ártatlanok vagyunk az igaz haláláért.”

György dr. számos körülménnyel igyekszik kimutatni, hogy ez a feljegyzés felelhet meg jobban a történelmi igazságnak. Bizonyítja először azzal, hogy a „kézmosás” zsidó szokás volt, amelyet Pilátus, mint római nem is ismert, de még ha ismerte volna, se használta volna Ő, akinek hat évvel később helytartói méltóságát is épen a judaizmus határtalan vallási gyűlölete miatt vesztette el. Az ité-

letet különben György dr. úgy magyarázza, hogy az imperialista Róma akarta ezzel a zsidóság fanatikus imperialisztikus törekvését és óhaját — amelyet prófétái folyton hangoztatnak — letörni.

Kardpárbaj Tisza és Rakovszky között

(A miniszterelnök megvágta ellenfelét. —
Ováció Tisza István gróf mellett.)

Fővárosi tudósítónlól.

Budapest, május 19.

A katonai becsületbiróság döntése után, amely kimondotta, hogy a miniszterelnöknek nincs elintézetlen ügye Polónyi Dezsővel, a miniszterelnök és Rakovszky István segédei a Nemzeti Kaszinóban tegnap éjszaka tanácskoztak és a hajnali órákban véglegesen megállapodtak a fölmerült lovagias ügy fegyveres elintézésében. Megállapították a feltételeket, amelyek súlyos kardpárbaj feltételei és megállapították a helyet is, a Rákosi-féle vívótermet. Csak az időben nem állapodtak meg, mert erről a megbizottak nem diszponálhattak. Rakovszky, aki a kaszinóban tartózkodott, kijelentette, hogy bármikor kész megverekedni. A miniszterelnök azonban nem volt a kaszinóban és így a megbizottai nem tudhatták, hogy milyen idő alkalmas a miniszterelnöknek. A mai délelőtt sok tanácskozása kizárólag a terminus megállapításával volt összefüggésben. Tisza délelőtt a delegációban volt elfoglalva, innen még el is szabadulhatott volna, de a főhercegi ebéden is meg kellett jelennie és így arra kérte a segédeit, hogy délelőtre semmiestre ne tűzzék ki a párbajt. Az idő megállapítása ezenkívül még más akadályokba ütközött. Végül a segédek abban állapodtak meg, hogy a párbajt délután három órakor vívják meg.

A felek közül Rakovszky István délelőtt tíz órakor Szemere Miklóssal tanácskozott, majd egyik segédével, Windisch-Graetz herceggel a Fodor-féle vívóterembe ment. Tisza István gróf a delegációban tanácskozott megbizottáival, majd külpolitikusokkal tárgyalt, délben pedig Ferenc Szalvátor főhercegnél volt ebédre hivatalos. Délután Pallavicini örgróf, Odeschalch herceg és Vojnich báró megjelentek a Rákosi-féle vívóteremben, ahol öt percig tartózkodtak.

A kardpárbaj délután három órakor volt.

Tisza István gróf egyenesen a főhercegi ebédről érkezett a párbaj színhelyére és háromnegyed háromkor érkezett meg automobilja a vívóterem elé. A teremben már ott volt Rakovszky, aki előzőleg, nehogy feltűnést keltsen, Pallavicinivel gyalog sétált a Nemzeti Kaszinóból a vívóterembe. Egész sereg újságíró és fotográfus várta az épület előtt, akik felvételeket készítettek róla. Utánuk érkeztek meg Tisza segédei, majd az orvosok: a miniszterelnök részéről Lumnitzer tanár, Rakovszky részéről Bartha Gábor tanár.

Tisza István gróf megérkezése után hozzáfogtak a párbaj előkészületeihez. Vojnich Sándor volt a vezető segéd, s miután felszólítása a békülésre eredménytelen maradt, pont háromkor megkezdődött a párbaj,

igen súlyos feltételekkel, nehéz párbajkardokkal, bandázs nélkül, végkimerülésig, szuras megen-
gedve.

öt összecsapás volt s minthogy mindkét fél igen gyakorlott vívó, az egyes összecsapások meglehetősen hosszúak voltak.

Az első összecsapásnál

mindkét fél egyszerre támadt, Tisza István gróf primvágását Rakovszky kivédte s nyomban utána riposztzott. Tisza is kivédte a vágást, de Rakovszky kardjának vége áthajlott Tisza kardjának végéig és megkarcolta jobb felső karját. Az orvosok konstatálták, hogy a miniszterelnök karcolása jelentéktelen.

A második összecsapásnál

Rakovszky kapott a mellén kisebb karcolást. A harmadiknál mindkét fél rendkívül hevesen támadt, de a vágásokat kölcsönösen kivédtek és egyik se sebesült meg. A negyedik összecsapás volt a leghevesebb és a felek olyan szenvedélyesen rontottak egymásra, hogy testük érintette egymást. A kardmarkolatok összeértek, Rakovszky kardmarkolata megérintette Tisza homlokát, úgy, hogy a miniszterelnök pápaszeme leesett. Az ötödik összecsapásnál megint egyszerre támadtak a felek,

Tisza Rakovszky hasára mért egy vágást, amelyet ez nem tudott kivédni és tizenégy—tizenöt centiméternyi vágást kapott a hasára.

Ugyanekkor Rakovszky is vágott és négy centiméternyi karcolást ejtett Tisza jobb karján. A segédek felvágta a kardokat, az orvosok megállapították a harc képtelenséget és a további viaskodást beszüntették.

Párbaj után a felek nem békültek ki.

Elsőnek Tisza távozott a teremből, az előszobában egy sereg munkapárti képviselő, Telegdy József, Bolgár Ferenc, Szinyey-Merse Félix, Rudnyánszky György báró, Farkas Pál és még nagyon sokan várták a miniszterelnököt, akit igen zajos ovációban részesítettek és melegen gratuláltak neki a párbaj sikeres lefolyásáért. Az előszobában mosolyogva odafordult a miniszterelnök a képviselőkhez s így szólt hozzájuk:

— Ugy-e jól bevágtam?

Rakovszky István pár perccel később távozott a teremből, az épület előtt álló fotográfusok felvételeket készítettek a felek távozásáról. A vívóterem szolgája ezután a telefonhoz sietett, hogy a miniszterelnök utasítása értelmében értesítse családját a párbaj lefolyásáról, de a központ a miniszterelnök titkos száma helyett más számot adott, erre maga Rákosi vívómester ment a telefonhoz, de a központ most is rosszul kapcsolt. A harmadszori felhívást is téves kapcsolat követte, míg végre sikerült a miniszterelnök számát megkapni.

Az egész affér lefolyásáról a következő négy jegyzőkönyvet vetették fel:

Jegyzőkönyv, felvétel Budapest 1914. május 13.-án és folytatólagosan május 14.-én és 15.-én. Jelen voltak mint megbizottak Tisza István gróf részéről herceg Odeschalch Géza, gróf Csekonich Gyula, Rakovszky István részéről Pallavicini György örgróf és Windischgraetz herceg. Odeschalch herceg és Csekonich gróf felük nevében elégtételt kérnek Rakovszky Istvántól május 12.-én a külügyi bizottság ülésén tett ismeretes nyilatkozatáért. Pallavicini örgróf és Windischgraetz herceg felük nevében az elégtételt készségesen felajánlják, azonban előzőleg tisztázandónak tartják azt a kérdést, elintéztetett-e Polónyi Dezső és Tisza István gróf közt azon ügy, amelyre fenn nevezett megjegyzés vonatkozott. Odeschalch

herceg Csekonich gróf az ellenfél megbizottai által bemutatott, Magyarország című hírlapnak február 12-iki számában Polónyi Dezső nyilatkozata címen megjelent foglaltakat, nézetük szerint fennálló ügynek nem tekintik. Pallavicini örgróf és Windischgraetz herceg ezen nézeteltérés tisztázására becsületbiróság döntését tartják szükségesnek. Odeschalch herceg és Csekonich gróf az ügy ilyen állásában megbizásukról lemondani szándékozván felkérlik Pallavicini örgróft és Windischgraetz herceget, hogy később megállapítandó időben és helyen esetleges utódaik megnevezését tudomásul venni sziveskedjenek. Pallavicini örgróf és Windischgraetz herceg kijelentik, hogy erre szívesen hajlandók. K. m. f. (Aláírások.)

Második folytatólagos jegyzőkönyv. Megbizottak a megbeszéléshez képest folytatólagosan május 16-án összejövén Odeschalch herceg kijelenti, hogy miután meggyőződése szerint az ellenfél megbizottai által szükségesnek tartott

becsületbiróság tekintettel megbizója tisztí voltára csak katonai becsületbiróság lehet,

mint tiszt természetesen a megbizatást tovább vállalni kötelességének tartja. Csekonich gróf osztva Odeschalch herceg ezen nézetét, magát illetékesnek arra nem tartva, hogy felét, mint nem katonatiszt, katonai bíróság előtt képviselje, megbizását Tisza István grófnak rendelkezésére bocsájtotta. Pallavicini örgróf és Windischgraetz herceg ezen kinyilatkoztatásokat tudomásul veszik.

Kelt, mint fent, (Aláírások.)

Harmadik folytatólagos jegyzőkönyv, felvétel 1914. május 16-án. Odeschalch herceg bejelenti Pallavicini örgrófnak és Windischgraetz hercegnek, hogy Csekonich gróf lemondása folytán Tisza István gróf Uchritz Zsigmond bárót bizta meg ügye képviselétével, amit a segédek tudomásul vesznek. Visszatérve ahhoz, hogy az ügy érdemére vonatkozó azon nyilatkozat történt Rakovszky István megbizottai részéről, hogy becsületbiróság döntését tartják szükségesnek, Tisza István gróf megbizottai kijelentik, hogy ezen nézetet nem osztják, hanem

felajánlják felük részéről a katonai becsületügyi eljárást

annak eldöntésére, hogy fent jelzett újságcikkből kifolyólag van-e elintézetlen ügye Tisza István grófnak és ezen döntéstől tétessék függővé a feltétlen elégtétel megadása. Rakovszky István segédei ehhez készséggel hozzájárulnak és kérik Tisza István gróf segédeit, hogy annak idején közöljék velük ezen eljárás eredményét. K. m. f. (Aláírások.)

Negyedik jegyzőkönyv, felvétel Budapest 1914. május 18-án, jelen voltak alulírottak. Uchritz Zsigmond báró bemutatja a katonai becsületügyi választmányának A. alatt idemlékelt határozatát, amelyet Rakovszky István segédei tudomásul vesznek. Ezen határozattól tétetvén függővé Pallavicini örgróf és Windischgraetz herceg, mint Rakovszky István segédei által a feltétlen elégtétel megadása, konstatálják a segédek, hogy

a feltétlen elégtétel megadása beállt.

Erre Rakovszky István segédei megállapítani kívánják, hogy Tisza István gróf részére egyedül illetékes fórum, a Tisza István gróf és Polónyi Dezső közti ügyet tisztázta, de mint-hogy Rakovszky István ezt nem tudhatta, mikor az erre vonatkozó megjegyzéseit tette, tehát azt ajánlják, mondja ki a négy segéd, hogy ezen esetben sértés nem történt, minek

következtében fegyveres elégtétel bevételének és adásának helye nincs és így az ügy a lovagias szabályai szerint elintézésre nyert. Tisza István gróf segédei elismerik, hogy esetleg Rakovszky Istvánnak nem volt előzetes tudomása Tisza István gróf és Polónyi Dezső közötti incidens oly módu elintézéséről, amelyet a katonai becsületügyi választmány később igazolt, de ez nem zárja ki azt, hogy a sértés Rakovszky István részéről tényleg megtörtént és így Rakovszky István segédeknek azon felfogásához, hogy ezen esetben sértés nem történt és

hogy fegyveres elégtétel adásának és bevételének helye nincs, hozzá nem járhatnak.

De az ügynek részéről is óhajtott békés elintézésére azt ajánlják, jelentsék ki Rakovszky István segédei felük nevében, hogy neki sértési szándéka nem volt és fejezzék ki sajnálatát a történetek felett. Rakovszky István segédei ezen javaslatot annál kevésbé fogadják el, mert felük jóhiszeműsége kétségen kívül áll, minthogy Tisza István grófnak régén módjában állott volna az ő részére egyedül illetékes fórum által ezen ügyet tisztáztatni, továbbá annál is inkább nem fogadják el, mert eddig semmiféle fórum meg nem állapította azt, hogy

a miniszterelnök lovagias ügyekben kivételes helyzetet élvez.

A segédek ezek után az ügynek békés megoldásában meg nem egyezvén, elő állott a fegyveres elégtétel adásának szüksége. Mindenekelőtt a segédek közösen megállapítják, hogy a sértett fél Tisza István gróf, ennek következtében a fegyverválasztási jog őt illeti. Tisza István gróf segédei a következő feltételeket javasolják: fegyvernem: nehéz hegyenküli, éles kardok. Feltételek: harc képtelenség, melyet a segédek állapítanak meg, hónalj, csukló és nyakbandázs nélkül. Idő: 1914. május 19. déli tizenkét óra. Hely: A Rákosi féle vívóterem. Rakovszky István segédei ezen feltételeket elfogadják, de sajnálatosul kénytelenek kijelenteni, hogy felüket felelősségük érzetében kardpárbajra nem bocsájtják, míg erre nézve orvosi vizsgálat útján megnyugtató nem lesznek. Ennek ellenében minthogy az ügyet nem akarják tovább húzni, pisztolypárbajt ajánlanak. Tisza István gróf segédei ezt nem fogadják el, nemcsak azért, mert ezzel

felük fegyverválasztási jogát illuzóriussá tennék,

de azért se, mert felük, mint országsszerte ismeretes, mindkét szemén operálva van, ami őt olyan hátrányba hozná, melyért felelősséget viselni a segédek semmi körülmények között sem hajlandók. A tárgyalások ezután rövid időre megszakították és az orvosi vizsgálat ejtettvén meg, Rakovszky István segédeknek aggályai megszűntek, minek folytán a párbaj a megállapított időben és feltételek mellett megtartható lett. Orvosokról mindkét fél segédei gondoskodnak. Tisza István gróf segédei bejelentik, hogy Uchtritz Zsigmond báró korára való tekintettel megbízatásáról lemondott és helyettesítéséről gondoskodni fognak. Rakovszky István segédei ezt tudomásul veszik. Ezek után a négy segéd megállapodik abban, hogy 1914. május 19-én délelőtt háromnegyed tizenegy órakor a Nemzeti Kaszinó helyiségében találkozni fognak. K. m. f. Odeschalchy s. k. Uchtritz Zsigmond báró s. k. Windischgraetz Lajos herceg s. k. és Pallavicini György őrnagy s. k.

A katonai becsületügyi választmány határozata,

amelyet ehhez a jegyzőkönyvhöz mellékeltek s amelyet Tisza István gróf segédei ezen a tárgyaláson mutattak be, így hangzik:

Másolat. A kirendelt becsületügyi választmány mindkét fél segédeknek Tisza István gróf szolgálton kívüli huszárszázados részéről Uchtritz Zsigmond bárónak és Odeschalchy Géza hercegnek Rakovszky István ur részéről Pallavicini György őrnagy és Windischgraetz Lajosnak meghallgatása és beható tárgyalások után a következő egyhangu határozatot hozta: Tisza István gróf szolgálton kívüli huszárszázados magatartása Polónyi Dezső urral szemben közjogi állásából kifolyólag, mint politikai köztestviselő igazolva van és se az állás becsületét, se magánbecsületét nem érinti, ennek folytán a becsületügyi választmány egyhangulag azon a véleményen van, hogy Tisza István gróf becsületügye Rakovszky István urral szemben lovagias uton intézendő el. Ezen határozat az ügy békés elintézését nem zárja ki.

Budapest, 1914. május 18-án.

Terstyánszky Károly tábornok, mint a választmány elnöke s. k.

Karász Ernő
altábornagy s. k.
Nikics János
altábornagy s. k.

Csanády Frigyes
altábornagy s. k.
Karg János
altábornagy s. k.

Ötödik folytatólagos jegyzőkönyv, felvétel május 19-én délelőtt tizenegy órakor; jelen voltak az alulírottak. Odeschalchy Géza herceg bejelenti, hogy Uchtritz Zsigmond báró lemondása folytán Tisza István gróf Voinich Sándor bárót bizta meg helyettesítésével. Rakovszky István segédei ezt tudomásul vették. Tisza István gróf segédei konstatálni kívánják, hogy felüket udvari funkció akadályozza a tizenkét órai megjelenésben és kéri, hogy a párbajt délután három órára halasszák. Rakovszky István segédei előzenésüknek akarván tanujelét adni ebbe belemennek és ezért a felelősséget vállalják. A négy segéd abban állapodik meg, hogy a párbajt Voinich Sándor báró fogja vezetni. Odeschalchy Géza s. k. Voinich Sándor s. k. Pallavicini s. k. Windischgraetz s. k.

Hatodik folytatólagos jegyzőkönyv

felvétel 1914. május 19-én délután három óra husz perckor a Rákosi-féle vívóteremben. A segédek megállapítják, hogy a párbaj a szokásos békítési kísérletek meghiusítása után szabályszerűen a megállapított feltételek betartása mellett lefolyt. Ötszöri összecsapás után Rakovszky István egy, a gyomor tájékán kapott éles vágás után egybehangzó vélemény szerint harc képtelenné nyilvánított. A segédek az orvosi véleményt elfogadván, a párbajt beszüntették. K. m. f. (Aláírások.)

Az Országos Párbajellenes Liga ma tartott üléséről a Tisza István gróf és Rakovszky István gróf között lefolyt párbajjal kapcsolatosan a következő határozatát teszi köze: Az Országos Párbajellenes Szövetség évek hosszú során át folytatott munkálkodása nemcsak rokonszenvenvel találkozott a társadalom széles rétegében, hanem eredményeket is ért el a nagy probléma megoldásában. A ma lefolyt párbaj, amelyet Magyarország első közjogi méltósága vevett meg, köteleességévé teszi

a szövetségnek, hogy nyomtatékosan foglalkozzék a párbaj kiküszöbölésének kérdésével. Felette nehéz ugyanis az előítéletekkel való küzdés, mert mindentalan olyan jelenségek mutatkoznak, amelyek a szövetség által kitűzött cél elérését igen megnehezítik. Egyáltalában ha van valamely tér, ahol párbajnak helye nem lehet, azt a politikai élet küzdelmei képezik. Ez oknál fogva ismét tisztelettel kérjük az igazságügyminisztert, hogy a büntetőtörvénykönyv revíziója alkalmával a párbaj végleges kiküszöbölésére minden törvényes intézkedést megtegyen. Dessewffy Arisztid gróf, ügyvezető alelnök.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Este 7 és 9 órakor: Az utolsó bohém, moziszekecs és mozgófényképek.

Csütörtök: Délután fél 4; este 7 és 9 órakor: Aranyásó, Molnár Ferenc moziszekecs és mozgófényképek.

Péntek: Este 7 és 9 órakor: Aranyásó, Molnár Ferenc moziszekecs és mozgófényképek.

Szombat: Este 7 és 9 órakor: Házasodik az uram, Korcsmáros Nándor moziszekecs és mozgófényképek.

Vasárnap: Délután fél 4; este 7 és 9 órakor: Házasodik az uram, Korcsmáros Nándor moziszekecs és mozgófényképek.

* Nyárai Antal moziszekecs-társulata ma kezdte meg előadásait az aradi színházban, amelyből csak tegnap este vonult ki. Nyolchónapos téli szezon után a színtársulat. A hosszú szezon — úgy látszik — nem fárasztotta ki a közönséget, mert ma este a színház nézőterét sűrűn megtöltötték a moziszekecs iránt érdeklődők és sok derűtség, taps, tetszés közben hallgatták és nézték végig az Utolsó bohém érzelmes, kalandos és vidám történetét. A sikerben legnagyobb része természetesen Nyárai Antalnak volt, akinek parádés szerepe az Utolsó bohém, de kijutott a tapsból Bedő Ilonkának is és Thury Elemér, Sipos Zoltán, Bodonyi Béla iránt sem volt hálátlan a közönség. Az első előadáson kissé gyenge volt a látogatottság, de ebben a hét órai kezdés a hibás. Hét óra a vacsoraidő, ami még a mozik látogatottságán is meglátszik. (+)

* Steinhardt mulató a Központiban. A kedvezőtlen időjárás következtében a Központi szálló éttermében mutatkozott be a Steinhardt mulató társulata, melynek tagjai javarészt elsőrangú kabaré művészek és művésznők. A bemutatató műsora elejétől végig szórakoztató volt. Hunyadi Emilt a jó hírnevű komikust a közönség mint régi kedves ismerősét üdvözölte és nem győzte tapsolni kiváló humorát. Ugyanígy fogadta a közönség Csabai Zsófit, ki ma is kitűnő előadóművésznőnek bizonyult. A rendkívül ügyes zeneművészek The Masalahoffs, a szenzációs mutatványokat produkáló Thuark fáklyakirály meglepetés számba menő attrakciók. Sziklai Benő tánc humorista Csillag Szerén mint Pierot, Dóri Giza kupléénekesnő, Csabai Böske énekesnő és Barna Manci táncosnő valamennyien tökéleteset produkáltak. A társulat két kacagtató bohózatot mutatott be. Mindkettő állandóan derűtségbe tartotta a közönséget. Ezen darabok sikerét. Aldor, Schnidlerné, Hunyadi, Aranyosi, Sziklai, Vihari, Szabó, Dóri, Rittka, Zalai, Csabai B. segítették elő precíz játékkal. A zongorát ugyancsak tavalyról előnyösen ismert Huber Sándor jól látta el. (s. h.)

* A színház közlései. Az utolsó bohém című kinema-szekecs, amelyet a budapesti Apolló-színház társulata kedden mutatott be az aradi színházban, szerdán megismétlik; a szerepeket ezúttal is Nyáray Antal, Bodonyi Béla, Thury Elemér, Sipos Zoltán játékos. Az előadások este 7 és 9 órakor lesznek.

Az Aranyásó bemutatója. Áldozócsütörtökön Molnár Ferenc országos hírvé darabja, az Aranyásó kerül színre; végig érdekes, érzelmesen megkapó amerikai történet ez, amely méltó Molnár Ferenc eddigi színdarabjaihoz. Áldozócsütörtökön három előadás lesz: délután félégység, este 7 és 9 órákor.

Szombaton „Házasodik az uram“.

Az aradi színház igazgatósága ezúton is tudomására adja a közönségnek, hogy a mozi-szkecs-előadásokra rendkívül mérsékelt helyárak vannak és pedig: Földszinti és I. emeleti páholy 8 korona, földszinti és I. emeleti páholyulés 2 korona, földszinti ülés 1 korona 50 fillér, II. emeleti erkélyülés 60 fillér, II. emeleti páholy 4 korona, II. emeleti páholyulés 80 fillér, III. emeleti erkélyülés 40 fillér, közép- és oldalkarzat 20 fillér.

* Vécsei és Halmay „Fehér kabaretja“ a Fehér-Keresztben. A Fehér Kereszt téli kertjében csütörtöktől kabaret lesz, de mint az alanti név és műsor mutatja olyan kabaret, amilyen Aradon eddig kevés volt. Ugy látszik, Vécsei és Halmay ismerik már az aradi közönséget, mert tudják, hogy csak nagy és jó műsorral lehet közönséget vonzani. A folyó hó 21-iki csütörtöki megnyitó előadás műsora szenzációsan ígérkezik. Többek között megemlítjük: Heidel Grandjean és Albert Tschetsorke tánckirályokat, kik a Jardin d'Hiverben kétszer lettek prolongálva. Karl Schiller német szalon humorista a wieni Carl Theater tagja. René Renard francia exentrique. Erckővi Károly, az aradi színház v. baritonistája. Halmay Vilmos nevéhez nem kell kommentárt fűzni, továbbá Fodor Ernő, Sáfány Vilmos, Magyar Ervin, Solyom Sándor, Gárdonyi Mariska, Harting Mici, Farkas Ilke, Horváth Juci, Csomai Nusi stb. lépnek fel. Színre kerül a Folies Caprice saison slágere, Mozsi, I. felv. Irta Novák Mihály. Rendezi Halmay Vilmos. Előadás után Palais de Danse, a legmodernebb parkettánc, Furlana, Tangó, Tur Stepp, stb. A zongoránál Vécsey Sándor, az előnyösen ismert zeneszerző karnagy ül, mindezek dacára a helyárak 2 és 1 korona. Szolid családi műsor. 3240

* Fantomas és Göre Gábor — utóljára. Az Apolló-színház pénztára úgy hétfőn, mint kedden valóságos ostrom alatt állott. A publikum tömegesen kereste fel a színházat, hogy végignézhesse az idei szezon két legnagyobb mozieseményét, Fantomast, az idegizgató detektívdrámát és Göre Gábor ragyogó ötletességgel megírt és stilszerűen feldolgozott mulattató mókáit. Fantomas, a zseniális kalandor ebben a fejezetben gonoszabb, feketébb lelkű, de sokkal találmányosabb, mint az első részekben. A közönség egyik ámulatból a másikba esik. Megjegyzendő, hogy a darab eseménye ha összefüggésben is van az előbbi fejezetekkel, de külön is tisztán megérthető. Amíg Fantomas próbára teszi a néző idegeit, addig Göre Gábor, Durbints sógor és Kátsa cigány a nevető-izmainkat hozzák működésbe. Azok a kalandok, amiket ez a diszes társaság átél a fővárosban, a legkomolyabb embert is könyekig kacagtatják. Holnap, szerdán utóljára kerül vetítésre ez a műsor. Az első előadás pontosan ötkor kezdődik. 3

* Novelli kép az Urániában. (Az összekülvők árulója.) Igazi premier közönség gyűlt tegnap este az Urániában, hogy a művészi eseményt képező Novelli-filmet végigélvezze. Megállapíthatjuk, hogy az a nagy és előkelő közönség, mellyel a színház színültig megtelt: nagy műértéssel szemlélte a nagy művésznak grandiózus játékát. Az öreg plébánosból lett politikai kém, aki azonban nem tudja, hogy milyen gyalázatos hivatalt tölt be, a saját mesterségétől megundorodott papnak lelkiismereti felbregedését és végül a jóleső visszatérést Isten számolyához: olyan megrázó és megkapó erővel tárja elénk a művészt, mintha a képből az alakok hozzánk szólnának, nekünk beszélnek. A dráma erő perzselő izgalmá, majd az alattomos, ravasz rendőrkém idegizgató munkája s végül az önmagával küzdő, de lelkiismeretével megalkudni nem tudó papnak szenvedése: annyi és olyan alkalmat ad a művésznak, hogy ezen szerepében tenylegesen felküzdötte magát a művészek királyává. 5

* „Le a férfakkal“: ez lesz egész Arad jelezava. 5

Kutyakorbácssal nevelt inasok.

(Egy év az aradi ipar történetéből — Sténgl Andor főfelügyelő jelentése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 1^o.

Ezerkétszáz oldalas óriási kötetben adta most ki a kereskedelmi miniszter az állami iparfelügyelők 1912. évi jelentéseit, amelyekből a magyar ipar fejlődésének, eseményeinek sok érdekessége olvasható ki. A jelentések sorában jelentőség és érdekesség tekintetében is számottevő helyen van Sténgl Andor aradi királyi ipari főfelügyelő, amellyel az aradi iparfelügyelői kerület eseményeiről számol be.

A jelentésből megállapítható, hogy az aradi kerületben 383 ipartelep működött 1912-ben, ebből vas- és fémipari telep 9, gépgyár és villamostelep 20, téglagyár, üvegyár 70, faipari telep 42, élelmezési cikkek gyára 199, sokszorosító ipari telep 28. Üzemen kívül 64 gyárat talált 1912-ben az iparfelügyelő. A telepeken összesen 11590 munkást foglalkoztattak.

(Rossz az inasnevelés.)

A főfelügyelő két sajnálatos megfigyelésről számol be. Az egyik az, hogy a motorüzemű telepeknél a benzin és nyersolajának nagy emelkedése miatt súlyos nehézségek láttak be. A másik jelenség, amelyről jelentése a miniszternek beszámolni óhajtott, az inasnevelés és kiképzés szomorú állapota, mely az aradi kerületben még mindig a legkezdetlegesebb fokon áll.

Különösen fennállanak ezek az állapotok a vas- és fémipar, valamint a gépgyártási ipar körében — írja Sténgl Andor főfelügyelő — nevezetesen az e csoportba tartozó nagyobb gyárak nem fektetnek súlyt arra, hogy a gondjaikra bizott inasok szakmunkájukat kellőképpen elsajátíthassák, miután az inastan az olcsó és kisegítő munkást tekintik... munkaerejüket egyoldaluan, sablonszerű munkákban használják ki... és gyakran tapasztalható volt, hogy az inasnak sok esetben fogalma sem volt arról, hogy mire használtatik az a munkadarab, mely mellett hónapokon át foglalkoztatva van.

Egy aradi gyártelepen történt és annak idején az Aradi Közlönyben ismertett sajnálatos esetről is részletes említést tesz a jelentés a következőkben:

(Kutyakorbács — kellő mértékkel)

A kerületben lévő egyik — csaknem 100 inast foglalkoztató — gyárról, hol az inasok nagy része teljes ellátásban részesül, hírlapilag felemlített, hogy az inasokkal állandóan rosszul bántanak, minnek következtében két inas a telepről megszökött s oda semmi körülmények között visszatérni nem akar. Amint erről a hivatal tudomást szerzett, az elsőfokú iparhatóság, valamint a hatósági orvos közbenjöttével a telepen megjelenvén, vizsgálatot tartott az inasokkal való bánásmódról, azok alkalmaztatására és ellátására vonatkozólag s ezen vizsgálaton a következő jellegzetes dolgokat észlelte az előjáró bizottság, melyek jegyzőkönyvbe foglalva a következőképp hangzanak:

A bizottság, a felhangzott vádakot figyelembe véve, a fősúlyt a tanoncokkal szemben használt bánásmódról helyezte és úgy a gyárvezetőség, mint a munkaadó távollétében a tanoncok meghallgatásából kitűnt, hogy a gyárvezetőség a rakoncátlankodó tanoncokkal szemben a testi fenyték jogát, valahányszor erre ok felmerül, alkalmazásba veszi, sőt a tanoncok több esetben súlyosabb ütlegetésben, kutyakorbáccsal való verésben, megrugdosásban részesültek, annyira, hogy ezekből kifolyólag némely esetben látható nyomok is maradtak. A munkaadók erre vonatkozólag a

maguk részéről oda nyilatkoztak, hogy a testi fenytéket azért alkalmazták, mert másképp a rakoncátlankodókat nem tudják féken tartani, egyúttal kijelentik, hogy habár kutyakorbácsot is használtak, a kellő mértéket mindenkor betartották s a büntetést rendszerint — kivéve a lopási eseteket — előzetesen, többszörösen alkalmazott jóakaratu figyelmeztetés után alkalmazták.

A tanoncok azon kérdésre, hogy a kutyakorbáccsal szokták-e őket verni, kijelentik, hogy a műszaki igazgató rendszerint kezében kutyakorbáccsal szokott járni, azzal szokta őket költögetni, munkára serkenteni, esetleg büntetni; azonban egyhangulag vallják, hogy oly súlyos ütlegetésben, amely látható nyomot hagyott volna rajtuk, a kutyakorbáccsal nem részesültek.

A tanoncokhoz intézett azon kérdésre, hogy kik azok, akik őket leggyakrabban bántalmazzák, kijelentik, hogy a leggyakoribb és legsúlyosabb ütlegetésben az öntömester részéről részesülnek. Ezen kívül gyakran kapnak verést a gyár igazgatójától, a kapustól, segíti őket ebben két nap-számos.

Ezen vizsgálat alkalmával talált hiányoknak és visszás állapotoknak végleges megszüntetésére a bizottság szakközegei a következőket hozzák javaslatba:

A büntetés, illetőleg rakoncátlankodó inas megbüntetése lehetőleg ne verés útján, hanem inkább morális uton és az inas önértetere és lelkiületére gyakorolt irányító és nevelő hatás által történjék; amennyiben a testi fenyték elkerülhetetlennek mutatkozik, az csak kellő mérlegelés és azt megelőző figyelmeztetés után legvégső eszköz gyanánt az észszerűség által korlátozott módon, mértékben és eszközökkel alkalmaztassék. Kikötendőnek tartja a bizottság — az ipartörvény 66. §-a intenciójának megfelelőleg — hogy a testi fenyték gyakorlására az ügyvezető igazgató fegyelmi jogának épségben tartása mellett kizárólag a munkaközi foglalkoztatás alkalmával a mester, egyébkor pedig, munkán kívül, a gondnok legyen feljogosítva.

(Sztrájkok.)

A jelentés ezután kimerítően ismerteti a kerületben 1912. év folyamán beállott sztrájkmozgalmakat. Nagyobb munkásmozgalom nem volt, csak Aradon fordult elő a felügyelőség tudomása szerint nyolc sztrájk.

Februárban egy vasipari részvénytársaság öntöstályának 34 öntője két munkás elbocsátása miatt lépett két hétig tartó sztrájkba, amely a gyár üzemében nem okozott zavart, mert inasok segítségével dolgozhattak. Ugyancsak februárban egy vagon és gépgyár öntőmunkásaiból huszonnégyen léptek sztrájkba és napi nyolc korona bért követeltek, végül öt koronában egyeztek meg. Ebben a sztrájkban a munkások 240 munkanapot és 2880 korona bért vesztek.

Április végétől május végéig cipészsegédek álltak bérharcban, számszerint száznegyvennyolcan. A sztrájkmozgalmakkal a követelt 30—40% munkabéremelés helyett 10—20% emelést értek el, azonban 4270 munkanapot és 12.050 korona bért vesztek. A sztrájk harminc mester műhelyére terjedt ki.

Egy automobilgyárban 168 munkás egy heti sztrájkjal 840 munkanapot 3500 korona bért vesztek és nagyobb követeléseikből mindössze 5% béremelést értek el. — Hetvenkét asztalosmesternél 322 aradi asztalossegéd sztrájkolt három hétig. 9898 elvesztett munkanap és 38929 korona bérvészteség mellett ez a sztrájk a követelések jórészbéli teljesítésére vezetett. Sztrájkolt még 1912-ben 25 kőfaragósegéd 660 munkanapot és 2640 koronát veszett egy hónapos munkaszünet alatt.

Sütőmunkások, számszerint negyvenen másfél hónapig sztrájkoltak napi két koronás bér-emelésért, amit 656 munkanap és 2880 korona bér elvesztésével értek el. Öt napig tartott 68 kerék és kocsigyártó segéd sztrájkja. 272 munkanapot, 435 korona bért elvesztettek, de másfél órával rövidebb munkaidőt értek el.

(Uj ipartelepek)

Stengl Andor ipari főfelügyelő jelentéséből kitűnik, hogy az 1912. évben összesen ötvenöt új ipartelep létesült és pedig villamosági telep, vegyészeti, gyár és sörtefeldolgozó telep 1—1, vegyes ipari telep 9, faipari telep 12, élelmezési ipartelep 15, kő, agyag és üvegipari telep 16. Nagyobb jelentőségű volt egy műmalom teljes és modern átalakítása közel egy millió korona költséggel, egy aradi villamostelep megfelelő kibővítése, egy nagyobb téglagyár, hajlitott fabutorgyár és vasutitalpfaletítő telep létesítése.

Ujabb pör

a Csávossy milliókért.

(A Kuria érdekes ítélete. — Póteljárás a hagyatékra.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 19.

Alig másfél héttel ezelőtt ért véget a Kuria ítéletével az a pör, amely néhai id. Csávossy Gyula báró bobdai birtoka körül támadt s már is új pörre készülnek a pörvesztes Csávossy-örökösök, akiknek a Kuria a napokban kézhez kapott ítéletének indokolása ad új jogalapot.

A befejezett hagyatéki pör történetéről és érdekes új fejleményeiről az alábbi részletes tudósításunk számol be:

Néhai Csávossy Ignác torontálmegyei nagybirtokos több millió értéket képviselő bobdai birtokát azzal a végrendeleti korlátozással hagyta örökül fiára, id. Csávossy Gyula báróra, hogy a bobdai földek sem meg nem terhelhetők, sem el nem idegeníthetők és Csávossy Gyula báró halála után a bobdai ingatlanokat csakis a Csávossy nevet viselő fiunokáira hagyhatja, a leányunokái pedig megfelelő készpénzkielégítésben részesítendők.

Csávossy Ignác halála után Gyula báró a végrendeleti korlátozással örökölt birtokot ajándékozási szerződés útján második feleségére, Spiegelfeld Jozefin bárónőre hagyta, akivel egyben szerződést kötött arra nézve is, hogy halála után a bobdai ingatlanokat két kiskoru fiára, Csávossy József és Endre bárókra hagyta.

Amikor az atya és mostohaanya között létrejött ajándékozási szerződésről ifjú Csávossy Gyula báró értesítést szerzett, atyja ellen a nagykikindai törvényszéknél keresetet adott be, amelyben a szerződés érvénytelenítését és utóörökösödési jogának kimondását kérte. Időközben id. Csávossy Gyula báró és felesége, Spiegelfeld Jozefin bárónő is elhaláloztak és helyükbe Csávossy József és Endrét, illetve kirendelt gyámjukat, Gerliczy Ferenc bárót idézték pörbe. A nagykikindai törvényszék kétszeri tárgyalás után érvénytelenítette az id. Csávossy Gyula báró és felesége közt létrejött ajándékozási szerződést és egyben kimondotta, hogy ifj. Csávossy Gyula bárót a bobdai ingatlanokra megilleti az utóörökösödési jog Csávossy Ignác végrendelete alapján. Ezt az ítéletet a szegedi kir. ítélőtábla is helybenhagyta. A Kuria nemrégiben foglalkozott ezzel a hagyatéki ügyvel és az elsőfoku bíróság ítéletét megváltoztatva kimondotta, hogy az említett ajándéko-

zási szerződés érvényes és ifj. Csávossy Gyulát nem illeti meg utóörökösödési jog.

A Kuria ítéletének indokolása többek közt ezeket mondja:

„Tekintettel azonban arra, hogy a végrendelet szerint erre a birtokra vonatkozó illetőségükre a lányutódok pénzben elégitendők és a végrendelet által a végrendeletben tett osztályból és a végrendelet szövegéből kitűnik, hogy a végrendelet összes gyermekeire egyenlő osztályt tett s az utódokra is egyenlő részesítést rendelt, ebből következik hogy id. Csávossy Gyulának nemcsak a lányait, akikről a végrendelet kifejezetten szól, hanem azokat a fiait is, akik utóörökléshez nem jutottak, a bobdai birtokból más módon való ki-elégítés illeti, mert a fentebbiekkel szemben az a körülmény, hogy a fiukról a végrendeletben erre az esetre nincs említés, az utóörökléshez rendelt birtokhoz nem jutó fiuk hátrányára nem lehet, az a kérdés azonban, hogy az a kielégítés miképpen történjék s hogy ezen a címen melyik gyermek támaszthat és milyen igényt, az id. Csávossy Gyula báró hagyatéki ügyével állván kapcsolatban, csak ott kerülhet megoldásra.

Ezen az alapon ifj. Csávossy Gyula és Elemér bárók, valamint leánytestvéreik hagyatéki póteljárást kértek a billédi bíróságtól és minden egyes ingatlanhoz nem jutó unokák számára fejenként egykilencedrészt követelnek a három millióra értékelt bobdai birtokból.

HIREK.

Esszad pasát elfogták.

— Cselszövés Vilmos fejedelem ellen. — Esszad pasa a Szigetváron. — A monarchia közbelépése. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 19.

Albániában ma szenzációs esemény történt. Vilmos fejedelem rendeletére elfogták Esszad pasát és a monarchiának az albán vizeken tartózkodó Szigetvár nevű csatahajójára vitték.

Részletes távirataink a következők:

A Magyar Távirati Iroda jelenti Durazzóból: Esszad pasa hadügyminisztert feleségével együtt a Szigetvár nevű osztrák-magyar cirkálóra vitték, ahol a fejedelem rendeletére egyelőre őrizet alá vették.

Rómából jelentik: Esszad pasa elfogatása a fejedelem parancsára történt, mert megtudta, hogy a kormány ellen irányuló cselszövésbe van belekeverve. Esszadon és neje körül a pasa egész környezetét elfogták. Tizennégy nappal ezelőtt, mikor Esszad pasa még az ország belsejében tartózkodott, megtudta a fejedelem, hogy a pasának titkos céljai vannak. Visszatérése óta folyton őrizték s mikor bizonyosodott róla, hogy a hírek igazak, holland tisztek fogatosították osztrák-magyar tengerész csapat kíséretében az elfogatást. Esszad pasa nyugodtan fogadta letartóztatását, semmi ellentétet nem fejtett ki és kijelentette, hogy a leglojalisabb érzésektől van áthatva és soha semmit nem tett a fejedelem ellen.

Durazzóból jelentik: Vilmos fejedelem már tegnap segítségért fordult az osztrák-magyar követhoz. A kevet Berchtold grófnak táviratozott, s a külügyminiszter táviratilag intézkedett. Esszad pasa elfogatását megelőzőleg heves harc volt a holland csendőrök és Esszad pasa hívei között. A nép körében igen jó benyomást tett Esszad pasa elfogatása. A nyugalm helyreállításáig osztrák-magyar és olasz katonaság őrzi a fejedelem házát.

Rómából jelentik: Az itteni lapok azt jelentik, hogy Albániában kitört a válság. A fejedelem nem tudta tekintélyét megőrizni és ezért kérte a Durazzóban állomásozó hajókat, hogy bocsássanak csapatokat rendelkezésére. A hajókról ötszáz tengerészkatona vezényelték a szárazföldre. A királyi palotát és a konzulátusokat katonaság őrzi. A bizonytalanság folyton nő, újabb csapatok léptek a szárazföldre gépfegyverekkel. Most még a fejedelem családja és az idegenek nincsenek veszélyben, de csakhamar beállhat az a helyzet, hogy az idegen alattvalók oltalmazására lesz szükség. Egy olasz cirkáló van Durazzóban husz torpedónaszáddal és egy osztrák-magyar cirkálójával. Holnap újabb osztrák-magyar hajóhadosztály kell utnak. Brindizből is több hajó elindult Durazzó felé.

A delegáció délutáni ülésén Forgách János gróf osztályfőnök Berchtold gróf külügyminiszter nevében jelentést tett az Albán helyzetről. Legutóbb Esszad pasa hívei és ellenfelei között nagy ellentétek támadtak, a melyek Durazzóban nagy nyugtalanságot keltettek. Az osztrák-magyar és olasz flották parancsnokai elhatározták, hogy Vilmos fejedelem védelmére csapatokat szállítanak az Albán partra. Ez meg is történt, de fegyveres beavatkozásra még nem volt szükség. Olasz részről egy kisebb hadihajó van az albán vizeken, a mi részünkről a Szigetvár nevű csatahajó. E hajón tartózkodik jelenleg Esszad pasa. Albániában tett legutóbbi tapasztalatait terjeszti elő, kifejti, hogy Esszad pasának milyen lehetetlenül nagy hatalma volt, amelyről előrelátható volt, hogy összeütközése ket fog szülni és a fejedelem biztonságát veszélyezteti.

A delegátusok megnyugvással hallgatták a külügyminiszteri osztályfőnök jelentését.

Katonák a vasut mentén?

(Megcáfolt félhivatalos közlés.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 19.

A Magyar Távirati Iroda ma egy bécsi lap nyomán a következő hirt adta ki:

A Reichspost írja: Ujvidékről jelentik: Ópazuán, Batajnicán, Csornalovein és a budapest—zimonyi vasut több állomásán katonai expozitúrákat létesítettek, amelyek ma reggel óta működnek. A katonaság egyelőre meg nem határozott ideig marad ezeken az állomásokon. Ezzel függ össze az ujvidék—pétervárad vasuti hid erősebb katonai őriztetése. A várparancsnok, aki bizalmas uton értesült, hogy merénylet készül a hid ellen, elrendelte, hogy a gyalogjárók csak igazolvánnyal járhatnak a hidon.

Mint hogy ezt a hirt a félhivatalos adta ki, nyilatkozott Forgách gróf külügyminiszteri osztályfőnök, aki kijelentette, hogy a külügyminiszter még csak ehhez hasonló hirt sem kapott, Krobotin hadügyminiszter pedig kijelentette, hogy neki a dologról tudomása nincs, de arról sem, hogy a helyi katonai hatóságok ilyen intézkedést tettek volna.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat mindenkor a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszédőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

— **Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése.** Lényegtelen hőváltozás és helyenként főleg keleten eső vagy zivatar várható. — **Sürgönyprognózis:** Enyhe, sok helyen csapadék, zivatarok.

— **A király betegsége.** Bécsből jelentik: A király állapota ma reggel kedvezőtlen volt. Időközönként száraz köhögés fogta el és a köhögési inger a délelőtti folyamán is többször megismétlődött, a közérület azonban nem szenvedett változást. A mai meleg időjárás megint lehetővé tette, hogy a király nyitott ablak mellett sétáljon a kis galériába. A séta láthatóan jó hatást gyakorolt. Ófélége délután már alig köhögött és jó étvágyal fogyasztotta el vacsoráját.

— **Krobatin nem megy.** Bécsből jelentik: Krobatin hadügyminiszter szombati audienciája alkalmával a királynak följánlotta lemondását. A király a lemondást nem fogadta el, s biztosította a hadügyminisztert változatlan bizalmáról. A katonatiszti fizetések fölemelésének kérdése biztosítva van s a közös hadügyminiszternek ezidőszere semmi oka sincs arra, hogy állását elhagyja.

— **Az aradi virágnap.** Arad közönségének a Vörös Kereszt Egyesület rendezte az első virágnapot. Arad szép asszonyai és leányai egyszerű, de kedves virággal: margarettával kínálják majd meg a járó-kelő embereket s ezért a figyelemért csak tíz fillér ellenszolgáltatást kérnek a nemes célra. A Vörös Kereszt Egyesület vezetősége szigorúan ragaszkodik ahhoz, hogy a virágnap minden pompolástól mentes legyen. Csak az vásárol majd egy száll margarettát, aki erre önmagától hajlandó. A rendezőség fővédasszonyai Vásárhelyi Janka elnökle mellett gyűlést tartottak, amelyen a virágnap előkészítésével foglalkoztak. Elhatározták, hogy a virágnapot a pünkösdtől megelőző szombaton tartják meg s nem az ünnep második napján, mint először tervezték, mert pünkösdkor nagyon sokan elutaznak.

— **A károlyvárosi bankbukás.** Zágrábból jelentik: Hermann Károlyt, a károlyvárosi takarékpénztárnak osalás miatt letartóztatott igazgatóját, ma átkísérték a zágrábi törvényszékre. A pénztári hiány állítólag másfélmillió korona.

— **Főmérnöki kinevezés.** Ma délelőtti tartotta Budapesten igazgatósági ülését a Marta. Az ülésen, amely elsősorban a múlt évi mérleg megállapításával foglalkozott, Aradról Varjassy Lajos polgármester és Fábry Sándor dr. Acsev. vezérigazgató vettek részt. Az igazgatóság Molnár Lászlót az aradi Martagyár jeles mérnökét főmérnöké nevezte ki. A kinevezés következtében Spitzer Rezső főmérnök mellett, aki a gyár technikai üzemét vezeti, Molnár főmérnök a kereskedelmi üzem vezetését látja el önállóan.

— **Az írás-olvasás vizsga.** Ma délután folytatták az irni-olvasni tudás igazolására kiküldött bizottságok működésüket. Ma is, mint tegnap, a legnagyobb méltányossággal és jóakarattal vizsgáztattak és alig akad visszautasítás. A vizsgázók között különben igen sok volt az étezebb koru. A kisjenői járásban ma fejezte be működését a kiküldött öt bizottság, amelyek előtt összesen 1692 jelentkező vizsgázott, még pedig 866-an magyar és 826-an román nyelven. A vizsgázók közül a bizottságok 72-öt visszautasítottak.

— **Ezüstlakodalom.** Braun Ede helybeli fakereskedő és neje szül. Vészi Julcsa, e hó 19-én ünnepelték ezüstitakodalomukat legszűkebb családi körben.

— **Orvosi hír.** Tuszkai Ödön dr. ez évi orvosi gyakorlatát Marienbadban megkezdte.

— **Mangra Vazul a miniszterelnöknél.** Budapestről jelentik: Mangra Vazul ma délelőtti audienciára jelentkezett Tisza István miniszterelnöknél, hogy beszámoljon a bukaresti incidensről. A miniszterelnök a delegációban való elfoglaltsága miatt nem állhatott rendelkezésére Mangrának és kérte, hogy a megbeszélést halassza későbbre, amikor behatóan tárgyalhatnak.

— **A békekongresszus Bécsben.** Bécsből jelentik: Berchtold Lipót gróf közös külügyminiszter a szeptember 15. és 19. között Bécsben megtartandó 21. békekongresszus bizottságának elnöki tisztét elfogadta. A békekongresszusra a hollandi pacifisták is az osztrák fővárosba érkeznek. Szeptember 20-án két napi tartózkodásra a békekongresszus tagjai Budapestre érkeznek, ahol szeptember 22-én a zeneakadémia disztermében tiszteletükre diszülés lesz, amelyen magyar, német, francia és angol szónoklatok fognak elhangzani. Az ülés után a magyar királyi Operaházban a békekongresszus tagjai tiszteletére diszeldadás lesz.

— **Megkerült az egynapos férj.** Tabról jelentik: Több mint egy esztendeje, hogy Róth László tabi pékmester nászutra indult Weininger Mór budapesti pékmester leányával. Abbáziába való megérkezésük után a fiatal férj eltávozott lakásáról s azóta nyoma veszett. A rendőrség hónapokig kereste az eltűnt embert, de nem tudott nyomára akadni. Most azt jelentik Tabról, hogy Róth László életjelt adott magáról. Amerikából levelet írt édesanyjának s ebben tudatja, hogy Newyorkban pincér s igen jól megy a sora. Az anya határozottan felismerte fia kezevonásait.

— **Olcsóbb lesz a posta portó.** Londonból jelentik: Kilátás van rá, hogy a jövő év elején a nemzetközi portóegyezményhez tartozó államok leszállítják a posta bélyeg árát. Heaton kijelentette tegnap az alsóházban, hogy az angol kormány már hozzájárult a postaminiszter ama javaslatához, hogy a posta-portó újévtől 25 centimről 10 centimre szállíttassék le.

— **Kétféle „okos fej“ létezik** t. i. azok, akik a tésztához, kuglofhoz, tortához és süteményekhez dr. Oetker-féle sütőport a 12 fillér évek óta állandóan használnak és azok, akik csak ezután fognak rájönni, hogy a dr. Oetker-féle sütőpor tényleg a jelenkor legjobb sütőszere. Az előbbieket száma állandóan szaporodik, az utóbbiak mindig kevesebben lesznek, ami mindenesetre legjobb bizonyítéka a dr. Oetker-féle sütőpor jóságának. 1618

— **Bérma ajándékok** kiváló minőségben tulhalmozott raktár miatt mélyen leszállított legolcsóbb árakon Weinberger Ferenc ékszerésznél, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota. Telefon 439. 3068

— **Tavaszi újdonságok,** elegáns kalapok, nyakkendők, harisnyák, uri fehérneműk, zsebkendők, gummikabátok, utazósapkák, az összes uri divatcikkek nagy választékban és legolcsóbban „Chic“ uri divatüzletben Arad, Andrassy-tér 15. 1321

— **Női gummiköpenyek** legjobb angol gyártmány, ára már 25 koronától kezdve rendkívül nagy választékban Radó Gyula áruházában. 2057

— **A közelgő bérmlásra** arany, ezüst ékszerek, órák a legszerényebbtől, a legelegánsabbig, igen mérsékelt árakban és nagy választékban szerezhetők be Igaz Sándor ékszerésznél Andrassy-tér, Minorita-palota. Telefon 321. Alapítva 1902. 3105

— **Pap Lajos** fogorvosi gyakorlatát Andrassy-tér 20. szám alól, Andrassy-tér 7. szám alá (Réthy-ház, Minorita-templommal szemben) helyezte át. 2926

— **Keresk. tanfolyamomat** Lázár Vilmos-utca 2. sz. a. Földes-palota mellett helyeztem át. Nappali és esti tanfolyamok. Díjtalan állás-közvetítés. Engel Mór tanfolyamvezető. 657

— **Sokszorosítások,** írásmunkák, fogalmazványok, beadványok, fordítások magyar-, német-, francia-, angol nyelvben legjutányosabban elvállal Engel írógépvállalata, Lázár Vilmos-utca 2. 657

— **Fejfájás** elmulasztására legjobb egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárúháza Arad, Boros Beni-tér. 14

— **Gyermekkosci gyári raktár** Fischer-féle Nagyáruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischernél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkosci 20%-al olcsóbbak lettek.

— **Legalkalmasabb bérmaajándék** egy szép imakönyv. Nagy választék Kerpelnél.

— **Ügyvédi irodák b. figyelmébe.** A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— **Vidékiek bármily megbizással** a Messenger-Boy vállalathoz bizalommal fordulhatnak. Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816.

— **Tavaszi divatlapok** Kerpelnél.

TARKASÁGOK.

(A választói vizsga.) A városháza tanács-termében, ahol huszonnégy évesnél idősebb aradi polgárok adnak számot már második napja írás és olvasás tudásukról, ma délután mosolygó arccal és vidáman megjelent Mátyás is. Mátyás: a Városi-kávéház kitünő főpincére.

— Mi az Mátyás, maga is a választói vizsgára jött? — kérdezte barátságosan az elnök.

Mátyás igennel válaszolt és csakhamar folyékonyan írt és olvasott, amiként azt a leendő választóktól megkövetelik. Amikor készen volt a „föladattal“, megkérdezte:

— Nincsen több?

— Nincs, nincs — nyugtatták meg — itt elég az írás-olvasás, számolnia nem kell.

— Ó kérem — sietett a válasszal Mátyás — tessék csak eljönni a Városiba, ott majd levizsgázok a számolásból is!

(A gyermekjegy.) Az autobuszra a Fehér Kereszt előtt egy vidéki urinó szállt föl kis, talán nyolc éves leányával.

— Kérek egy jegyet a vasúthoz és egy gyerekjegyet — szólt a kalauzhoz és átnyújtott neki egy koronát.

A kalauz nyugodtan leszállított és átlukasztott két jegyet, egy vöröset és egy zöldet, azután visszaadott hatvan fillért a koronából.

— Mi az, — méltatlankodott az urinó — csak nem kerül a gyerekjegy is husz fillérbe?

— De igan, nagysága.

— Hát akkor mi a különbség az én jegyem és a gyerekjegy között?

— Az kérem, hogy a gyerekjegy — zöldszintű.

MULATSÁGOK.

(=) A ligeti népnépelet, amelyet a nyomdászegylet a Gutenberg-dalárdával közösen rendez, a kedvezőtlen idő miatt e hó 24-ikére voltak kénytelenek elhalasztani. Ugy hisszük, ez az elhalasztás bizonyos tekintetben még előnyére fog válni a mulatság sikerét illetőleg, mert a buzgó rendezőségnek — ha akaratán kívül is — még több ideje marad a programminél gondosabb kidolgozására.

TANÜGY.

(—) Mesedélután. A polgári leányiskola tanulói szerdán, május 20-án délután fél 5 óra-kor mesedélutánt rendeznek a kisebb tanulók részére és a tanítói segélyalap javára. A jótékony célú előadáson a belépődíj tanulóknak 20 fillér, felnőtteknek 40 fillér.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Ujarad, május 19.

A mezőgazdasági hírek továbbra is kedvezőtlenekek, noha a csapadék — mint mondják — sokat segített a vetéseken.

A gabonaüzlet irányzata szilárd.

Elkelt a mai piacon:

200 mm. buza	28.—
300 mm. tengeri	14.—
Rozs	18.—
Árpa	18.40.—
Zab	14.—

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

A búzát a vízi molnárok, a tengerit a helyi fogyasztók vásárolták.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tátrai tudósítónak.

Budapest, május 19.

Készárú.

Amerika egynegyeddel magasabb. Kínálat gyenge. kereslet jó, 5—10 fillérrel drágább.

Határidő.

	Déli sáviat	2 órai sáviat
Buza 1914. októberre	12.34 - 12.35	12.35 - 12.37
Rozs 1914. októberre	9.80 - 9.81	9.79 - 9.80
Tengeri 1914. júliusra	7.36 - 7.37	7.29 - 7.30
Zab 1914. októberre	8.07 - 8.08	8.07 - 8.08

Az árak 50 kilónként számítva

Budapesti értéktőzsde (május 19.)

Osztrák hitel	—	—	—	805.50
Magyar hitel	—	—	—	791.50
4 ¹ / ₂ koronajáradék	—	—	—	80.40
Osztrák-magyar államvasút	—	—	—	725.—
Jelsálogbank	—	—	—	401.50
Lezámitolóbank	—	—	—	498.—
Hasi Bank	—	—	—	476.—
Magyar Bank	—	—	—	470.50
Kereskedelmi Bank	—	—	—	8625.—
Rimamurányi	—	—	—	632.—
Balgótarjáni	—	—	—	690.—
Köszöti Vasút	—	—	—	596.—
Városi Villamos	—	—	—	811.—

Bécsi értéktőzsde (május 19.)

Osztrák hitel	—	—	—	806.50
Magyar hitel	—	—	—	790.—
Osztrák-magyar államv.	—	—	—	893.50
Déli vasút	—	—	—	97.75

A Temesvári Lloydársulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. máj. 19. Buza 75 kilogrammos 26.40—28.50, 76 kilogrammos 26.60—28.70, 77 kilogrammos 26.80—28.90, 78 kilogrammos 27.00—27.10. Rozs (prima) 20.10—20.80, (közép) 19.70—19.90, Árpa (sertőző) —, (sakarmány) 13.70—13.90, Zab (prima) 14.40—14.60, (közép) 12.70—12.80, Tengeri régi (magyar) —, új 13.70—13.90, (román) régi 14.70—14.80, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 6.50—6.60, (rózsa) 6.80—7.00.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1914. évi május 20-án:

Nyáray Antal felleptével:

Kinema-szekecs!

Az utolsó bohém.

Egy szerelem története 3 felvonásban.

Kezdete este 7 és 9 órákor.

NYILTÉR.

Aspirin.
tabletták

:fej és fogfájásnál, rheumánál, influenzánál stb. elismert fájdalomcsillapító szer: sokszor kisebb értékű készítményekkel utánozzák, hogy biztosan valódi Aspirint kapjunk, vegyük a „Bayer“ féle Aspirin tablettákat.

Egy cső 20 á 0,5 gros tablettát tartalmaz ára

1 kor. 20 fill. Utánzatokat utasítsunk vissza.

Az Aspirin szó védjegyzett, tehát a törvények szerint, más cég nem jogosult készítményeit Aspirin névvel megnevezni.



Jótettet nem kell ráerőszakolni

senkire sem, ez ósrégi bölcsesség. Gyorsan élő korunkban szükséges azonban, hogy a jót a mely a világra nézve áldásos, minduntalan emlegetjük. Ezért szabad minden alkalommal rámutatni, hogy Fay valódi sodenije, a mely Soden község 3. és 18. számú gyógyforrásának hatá-
sos alkotórészeiből készült, a légzőszervek összes hurutjait, köhögés, rekedtség, elnyálkásodás stb. ellen, nagyszerűen bevált Egy doboz 1 korona 25 fillérért mindenütt kapható.

Uj menetrend.

Az Aradról induló és ide érkező, valamint az Aradot érintő 1914. május hó 1-től érvényes összes vonatok menetrendjét tartalmazó füzet kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

1 Arad 12 fillér.

HA FÁJ

a melle és köhög, ha légzése nehéz és éjjel izzad, használjon:

„TURULIN“-t

Ara 2 korona 60 fill.

Egyedüli tóraktár:

Wajdits György

„Turul“ gyógyszerháza Arad, Karolina-utca és Ferenc-tér sark. 6948

Tennisz-
rakettek

a világhírű Siasenger-féle „Doherty“ a speciel „E. G. M.“ és Ideál, valamint a hasonló hírnevű Antiwet és más védjegyű eredeti angol rakettek 8 koronától kezdve nagy választékban.

Tenniszháló,

eredeti Siasenger és Standard tennisz-labdák. Fűles és gummi

labdák.

A legkedveltebb Scrum és más védjegyű 1870

footballok.

Football és futó cipők. Óriási választék női készítményekben, pénz- és szivartárcákban, utazó bőröndök, kalap kofferek és berendezett uti készletek, séta botok, valódi angol és francia illatszerek, bel- és külföldi piperecikkek, fésű- és kefe-árak s más háztartási árak. Mindebből óriási választék és olcsó árakban beszerezhető

HEGEDÜS
GYULA

cégnél

Aradon, Andrassy-tér 16. Telefon 506.

KNAPP SÁNDOR

kelmefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölk.

Modern ruhafestés legújabb divatszinekre, minta után. — Ruhatisztítás vegyileg, száraz uton. — Továbbá osipke- és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg, butor-szövet, kőzímunkák, keztük stb. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat. 6541

Alulirt helyen ELADÓ

égetett téglá, homok
és egy homokbánya. 8280

Flórián-u. 6/b sz., 3-ik ajtó.

Építetők figyelmébe!

Éberlein Ferenc

képesített kőműves mester

Arad, Varjassy Lajos-u. 173.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: épületek tervezését és annak keresztülvitelét. Javításokat jutányosan eszközölk. Költségvetéseket és tervezeteket díjtalanul készíték! Szíves pártfogást kérve, kiváló tisztelettel

Éberlein Ferenc

3093 kép. kőm. mester.

Üzletáthelyezés!

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a mai naptól kezdve üzletemet a zsidó-templom épületéből az

Asztalos Sándor-utca 8. sz. alá

(volt Spielmann-házba) saját házamba helyeztem át. Üzletemben mindenféle déli gyümölcs, narancs, citrom, zöldség, újdonság, főzelékfélék, kóser füstölt húsz, virslit, lipői túró, felvágott, legfinomabb gyümölcs-pálinkák, finom teárumok és ménesi butellás borok és kőbányai sör zárt palackokban kaphatók. — Dunai és tiszai halak naponta friss állapotban fognak üzletemben elárúsítani. A t. közönséget felkérem, ha élő halakat óhajt vásárolni, úgy minden hét csütörtök délutánján szíveskedjék üzletembe elfáradni, ahol az érkezett halakat élő állapotban megtekintheti. — Szíves pártfogásért eszedzem. Kiváló tisztelettel 2861

Lutwák József

Asztalos Sándor-utca 8. sz.

Az Árpád-téri üzletberendezés eladó.

ALAPITTATOTT 1889-BEN

Várhol László

uri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy a tavaszi időnyre már megérkeztek a bőrkülönlegességek. Elvállalok a legújabb divat szerinti férfi-, női- és gyermekcipők készítését, valamint Orthopéd-cipőket fájós lábakra. — Megrendelések 48 óra alatt esz készíttetnek. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Becses pártfogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOL LÁSZLÓ,

a legelső honvédező tisztikarának szállítója

Hehs-féle Vasaschinabor.

Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyöngeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. — Készíti:

HEHS VILMOS

gyógyszertára 5187

ARADON, Batthyány-utca.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor „ „ „ 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 8 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáznival kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsev“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1836. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Kisjenőn

270 hold szántóföld,
100 hold közös legelővel f. é. október 1-től

kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad

Mann & Schillinger-
cég Kisjenőn. 3234

Telefon szám 6.

Uj villanyvilágítási

vállalat

A n. é. közönséget értesítem, hogy kerékpár és mechanikai üzletemet villanyvilágítási vállalattal bővíttem ki. — Elvállalok mindenféle villanyvilágítási berendezéseket legjutányosabb árakban úgy új épületeknél, mint magánlakásokon. :-

GARTNER SAMU

villanyvilágítási vállalkozó és műszerész 8778

Arad, Weitzer János u. 2. Telefon 751.
Legnagyobb kerékpárraktár.

Perfekt mérlegképes

könyvelőt,

lehetőleg szakmabelit

keres

helybeli fa-nagykereskedő cég.

Ajánlatok postafiók 72. sz. alá kéretnek. 3245

Lázár Jenő

Vizsgázott fogtechnikus.

Fogtechnikai terme

ZRINYI-UTCA, Br. BOHUS-PALOTA II. KAPU.
Szabad lifthasználat. Telefon 993. szám.

Foghuzás. Műfogak. Fogtömés.

Apró hirdetések.

Az Aradi Közlöny részére hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. (B-járat a Kossuth-szoborral szemben) Továbbá

BUDAPESTEN:

Blockner I. IV., Semmelweis-u. 4. sz.
Györi és Nagy VII., Erzsébet-körút 5. sz.
Jaulus és Társa V., Dorottya-u. 11. sz.
Mosse Rudolf VI., Andrassy-ut 2. sz.
Tenczer Gyula IV., Szervita-tér 8. sz.
Schwartz József VI., Andrassy-ut 7. sz.
Hegyi Lajos VII., Király-u. 67. sz.
Rekstein Bernát VII., Erzsébet-körút 38.
Mezei Antal IV., Eskü-ut 5. sz.

NAGYVÁRADON:

Hegedűs Hirlapiroda Rakóczi-ut 5.

TEMESVÁR-BELVÁROSBAN:

Engel Jenő hirdetőiroda vállalata Jenő herceg-utca.

BÉCSBEN:

Haasenstain & Vogler I., Neuer-Markt No 2.
M. Duckes Nachf. L., Wollzeile No 9.
Rudolf Mosse L., Seilerstätte No 2.
Eduard Braun Rothenurmstr No 9.
Heinrich Schalek I., Wollzeile 11.
Bock & Herzfeld L., Adlergasse No 8.

BERLINBEN:

Dr. Jr. F. C. Eilmenreich Berlin-Vilmersdorf, Holsteinsche Str. 82

Azon apróhirdetésekre vonatkozó rendelkezések, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

HÁZASSÁG.

Független,

szép fiatal orosz hölgy 150.000 kor. hozomány, később még nagyobb örökség, azonnal férjhez menni óhajt. Vagyon, vallás mellékes, de csakis komoly ajánlatokra válaszol. „Hymen,” Berlin, Elisabethstrasse 66. 2950

LEVELEZÉS.

„Szép asszony”

levele van a kiadóhivatalban. 3282

INGATLAN.

Házeladás.

Urbán Iván-utca 88. számú (volt Fejsze u.) sarok telek és ház, könnyű feltételek mellett, szabad kézből eladó. 3229

Mihály-u.

103. számú kettős ház szabadkézből eladó. 3281

ALKALMAZÁST NYER.

Vegyes kereskedő

szakmabelli fiatal kereskedő segédet keresek azonnali belépésre. Román nyelv tudása szükséges. Ajánlatokat Györi Lipót címre Boros Jenő kérek. 3276

ALKALMAZÁST KERES.

Egy magányos,

középkorú nő házvezetőnői állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3258

Irodai teendőkhöz jártas, perfektné magyar-román géphírnő állást keres. Cím a kiadóban. 3259

KIADÓ LAKÁS.

Belváros közepén

modern 4 szobás lakás kiadó. Bővebbet Klein Sándor Andrassy-tér 18. 3280

Az Andrassy-téren

az első emeleten, a főtér mellé közepén, egy utcai lakás azonnalra, vagy augusztus hó 1-re kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levetett férfi ruhát, utazó és városi bundát valamint mindenféle egyenruhát. Bleier Ignácz, ruhakereskedő Szent Pál-utca 12. 2883

Hirneves

halmagy vidéki málnaszörp 5 kgrmos posta kanná franco 8¹/₂ korona. Gyógyszertár, Nagyhalma gyon. 3039

Vaj eladás.

Értesítem a nagyközönséget, hogy tejgazdaságom megnyitott és minden nap friss, valódi teavaj kapható. Kétoja 3 korona. Reisenbücker József, szapáryligeti tejgazdasága. 3267

Bérmálásra

arany, ezüst ékszerek, órák, igen mérsékelt árakban és nagy választékban szereshetők be Igaz Sándor ékszerésznél Minorita-palota. Alapítva 1902. évben. Megyei és városi telefon 321. 3263

Legfinomabb szepességi málna-szörp különként 2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp különként 2 korona. A citrom-szörp egy-két evőkanálnyi mennyisége alkalmas egy pohár legfinomabb limonádé előállítására. Szeder-szörp különként 2 kor. 40 fill. Ribizke-szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kelemen gyógyszerháza Arad. 1224

Egy doboz

100 darab hártyalen levélpapír, 50 papír és 50 selyempapír bélésű boríték egy koronáért kapható Igassz I. és Fia könyv- és papírkereskedésben. Telefon 517. 1941

Eladó

gazdasági eszközök u. m. szekerek, ekék, lógereblék, vetőgépek, triefur, rosta. Értekezhetni lehet: Krizsán Sándor birtokosnál, Lovarda utca 1. Atilla-tér sarok. 2675

Ügyes,

megbízható vas-, fűszer-, vegyes-kereskedő 3242

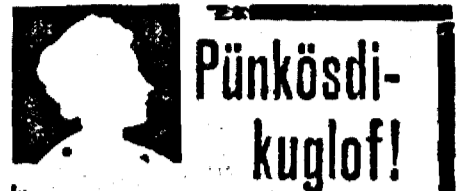
segédet keres

Weisz János,
Marosillye

Alágyujtásra
való papír

kb. 50 kilós bá-
lakban csoma-
golva kapható:
bálanként 2 ke-
ronáért az

Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.



Egy okos fej kivágja ezen receptet és kipróbálja!

Mezsváló: 25 dkg. vaj, 30 dkg. cukor, 7 tojás, a fehérét habba verni 50 dkg. búzaliszt 1 csoma occka Dr. Oetker-féle sütőpor 10 dkg. mazsola, 10 dkg. apró szőlő 5 dkg: citromát 1/2 berezsett citromhéja kevés só 1/2-1/2 liter tej

Ékészítés: a vajat habossá kell keverni, tégy hozzá cukrot tejassárgát, tejet, só, lisztet ezt a sütőporral összekeverni a végül ehhez a mazsolát, apró szőlőt, citromát citromhéját és a tojásfehérét. Tedd a keveréket a bezsírozott és mandulával beszórt formába és süsd a kuglofot 1 1/2 óráig.

Megjegyzés: A tészához annyi tejet kell adni, hogy a kanálról sűrű lefolyjon. 29

Bérma ajándékok legelőcsőbb beszerzési forrása 3059

Losonczy Lajos és Tsa

órák- és ékszerésznél Szabadság-tér 1. szám.

Arany női órák	12 koronától
Arany nyakláncok	10 koronától
Aranygyűrűk	6 koronától
Arany fűzők	5 koronától
Fru ezüst óra	8 koronától
Nikkel óra láncsal	4 koronától stb.

Szíves pártfogást kér

Losonczy Lajos és Tsa
órák és ékszerész.

Mindenki azt mondja már; hogy
szeplők, májfoltok

és minden arctisztítatlanságok eltüntetésére legjobb az eredeti Kárpáti-féle

Benzoe tejszappan ára 1 korona.
Benzoe tejszappan ára 70 fillér.

Főraktár: 4476

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertára
ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.

FOGAK

huzása, tömése, fogszorok, aranyhídak és koronák ideálisan szépen, régására kitűnően, készülnek 3091

HALMOS

fogtechnikai termében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarok).

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon m. 638.

Bérmálásra

arany-, ezüst-ékszerek, órák igen mérsékelt árakban és nagy választékban szereshetők be

IGAZ SÁNDOR,

ékszerésznél, Minorita-palota. II. Megyei és városi telefon 321. szám. II. Alapítva 1902. ben.

APRÓ HIRDETÉSEK

ÜZLETEK.

Jóforgalmu vendéglő

Istálló, ol, szin és egyéb hozzátartozó mellékkeliséggel együtt, azonnal eladó. Nagyváradi-ut 4. szám. 3197

Egy

jó fűszer üzlet korlátolt italmérés, trafik és nagy bélyegeladással, más vállalat miatt eladó. Bővebbet Szilágyi Albert, József főherceg-ut 18. 8279

Jó forgalmu

vegyeskereskedés, trafik és italmérési engedéllyel eladó. Cim a kladóban. 8278

KÜLÖNFÉLE.

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vér szegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomor-bántalmak, láz, általános gyöngeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen ugy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca. 5180

India fogoseppék a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyészeti laboratóriuma Aradon. Összes készítmények kapathók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tarában.

Mindenki olyan öreg, aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regenerator, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy füveg ára 2 korona. Földes gyógyszer-tár, Aradon. Összes készítményeink kapathók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tarában. 1224

PÁRISI SALON
1914.

ANGOL és GENRE
képes lev. lap

UJDONSÁGOK
érkeztek!

JÁMBOR

papírüzletébe,
Andrássy-tér 3
Tabajdi-utcai oldal. 1221

Tekintse meg kirakatait!!

Értesítés.

Vanszerencsénk igentisztelt vevőinket és a nagyközönséget értesíteni, hogy üzletünket a régi helyiségből, ugyancsak a

Minorita-palotában,

a Schwäffer-féle virágüzlet és Klein Sándor női divat üzlete mellé helyeztük át. Hogy vevőközönségünk minden igényének megfelelhessünk, üzletünket nagy házi műhelylyel bővítettük ki és abban elsőrangú fővárosi munkásokat foglalkoztattunk. Raktárunkon osakis a legjobb minőségű brassói és az aradi (vámhivatalban) elvámolt angol szöveteket tartjuk. Igen tisztelt vevőink eddigi bizalmát megköszönve, kérjük azt a jövőben is és vagyunk kiváló tisztelettel:

Városi és megyei telefon 576.

Jakabffy István és Társa
uri szabók.

Mintákat kívánatra készséggel és bérmentve küldünk. 3275

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

KOSZTÜM UJDONSÁGOK

cottelen, pepita és más divatszövetekből legjobb szabás már 35 koronától kezdve.

Legujabb divatú női felöltők

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Selyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermekek felöltők,

Leányka ruhák,
Bluzok,
Pongyolák,
Aljak,
Lüster- és gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.